

ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ

ЧИТАТИ КОРИСНО!

№32 (982) 13 серпня 2025 року

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 14 ГРН.

Смерть на пляжі: чому відпочинок закінчується трагедією

10 серпня 2025 року на пляжах Затоки та Кароліно-Бугаза сталася трагедія — загинули троє відпочивальників. За інформацією обласного управління поліції, під час купання внаслідок двох вибухів загинули жінка та двоє чоловіків.

Вибух на пляжах офіційно прокоментували військові з командування оперативно-тактичної групи «Одеса». Там підкреслили, що люди, «проігнорувавши встановлені правила безпеки, купалися в забороненій для відпочинку зоні, в результаті чого підірвалися на вибухонебезпечних предметах».

Офіційно говориться про вибух «невдомих предметів», але і їжаку зрозуміло, що відпочивальники загинули, потрапивши на міну у морській воді. А відвідували загиблі закриті або неперевірені пляжі. Ось таке «страшне» бажання літнього відпочинку стало справжньою трагедією. А нещодавно недільний день на узбережжі Одеси перетворився на сюрреалістичну картину на межі з трагедією. Поки російські ударні дрони атакували місто, а сили ППО вели по них вогонь, тисячі людей, включно з дітьми,

незворушно продовжували пляжний відпочинок.

«Хоч би дітей з пляжів позабрали. Уламки від збитих шахедів можуть розлітатися далеко. З пляжів людей пішло мінімум, решта ніби й не знають, що щось летить», — так прокоментували ситуацію очевидці. І з цим важко не погодитися.

— Треба розуміти, що для українців **Одещина фактично залишається єдиною морською курортною зоною**. Та, враховуючи, що наш внутрішній туризм значно зріс, багато людей не можуть виїхати на інші курорти, на узбережжі Одеси доволі багато людей. Попри небезпеку, наші громадяни часто нехтують повітряною тривоگوю, й це — **не дуже гарна тенденція**, — підкреслив речник ВМС Дмитро Плетенчук.

Він зауважив, що цього разу відпочивальникам пощастило, адже вони не постраждали. Але це не означає, що наступного разу летітимуть шахеди, а не балістика, наприклад. Тим більше, що ми вже мали прецедент із загиблими у 2023 році, коли касетний боеприпас спрацював фактично на узбережжі так само в літній час.

Всі ці випадки красномовно кажуть — везіння не нескінченне, і трагедії трапляються. Так чому ж ми самі наражаємо себе на небезпеку, ігноруємо правила та заборони? Невже у людей за три з половиною роки великої війни атрофувалося почуття страху? Думки фахівців про це

ЧИТАЙТЕ НА СТОР. 4

Анонси • Анонси

Що відбувається з нашими лиманами і чи потрібно їх рятувати **3** СТОР.

Блакитні краби та дивовижні риби: які «прибульці» з'явилися у водах Чорного моря біля Одеси **8-9** СТОР.

Здійснено за підтримки Асоціації «Незалежні регіональні видавці України» та Foreningen Ukrainian Media Fund Nordic в рамках реалізації проекту Хаб підтримки регіональних медіа. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.

Асоціація
Незалежні Регіональні
Видавці України

РЕКЛАМА

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
за старою ціною

«Одеське життя» з програмою ТБ

ТЕЛЕПРОГРАМА 24 КАНАЛИ 3 25 СЕРПНЯ ПО 4 ЛЮТОГО

Ціна на місяць **48 ГРН**

Передплатний індекс **96217**

В каталозі Одеської області — стор. 14.

Газету можна купити в усіх поштових відділеннях Одеси та Одеської області. Запитуйте у листоноші.

Здійснено за підтримки програми «Сильніші разом: Медіа та Демократія», що реалізується Всесвітньою асоціацією видавців новин (WAN-IFRA) у партнерстві з Асоціацією «Незалежні регіональні видавці України» (АНРВУ) та Норвезькою асоціацією медіабізнесу (MBL) за підтримки Норвегії. Погляди авторів не обов'язково відображають офіційну позицію партнерів програми.

Сильніші Разом

Норвегія World Association of News Publishers Асоціація Незалежні Регіональні Видавці України

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **96217**

УАМБ
УКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
МЕДІА БІЗНЕСУ

Асоціація
Незалежні Регіональні
Видавці України
Газета є членом Української
асоціації медіа бізнесу та
Асоціації Незалежних
регіональних видавців України

ЦІНИ ТИЖНЯ

Які ціни на серпневому Привозі

Серпневий Привоз мало чим відрізняється від липневого. Ну хіба що асортимент фруктів-овочів більший. Щодо спеки, то нічого не змінюється. А що там з цінами?

ЦІНИ НА ОВОЧІ*:

- картопля.....30-40 гривень;
- цибуля.....25-35 гривень;
- помідори.....30-100 гривень;
- буряк.....35-50 гривень;
- кабачки.....20-45 гривень;
- огірки.....25-55 гривень;
- солодкий перець.....50-120 гривень;
- баклажани.....50-120 гривень;
- капуста.....30-40 гривень;
- часник.....130-150 гривень;
- морква.....35-50 гривень;
- зелень у пучках.....від 5 гривень;
- кукурудза.....13-15 гривень.

ЦІНИ НА ФРУКТИ:

- яблука.....40-70 гривень;
- груші.....70-120 гривень;
- банани.....60-80 гривень;
- грейпфрути.....60-80 гривень;
- гранати.....180-230 гривень;
- лимони.....80-150 гривень;
- виноград.....70-200 гривень;
- хурма.....90-180 гривень;
- апельсини.....60-130 гривень;
- вишня.....80-150 гривень;
- полуниця.....180-220 гривень;
- агрус.....150-200 гривень;
- персики.....50-100 гривень;
- абрикоси.....50-90 гривень;
- сливи.....40-70 гривень;
- кавуни.....18-20 гривень.

СКІЛЬКИ НА ПРИВОЗІ КОШТУЮТЬ ЯЙЦЯ, СИР, БРИНЗА:

- яйця (десяток).....55-90 гривень;
- бринза.....200-270 гривень;
- сир.....100-160 гривень.

ЦІНИ НА М'ЯСО

Яловичина-телятина:

- задня частина.....250-290 гривень;
- теляча шия.....200-220 гривень;
- ребра.....130-170 гривень;
- антрекот.....180-220 гривень.

Свинина:

- задня частина.....200-230 гривень;
- шия.....280-300 гривень;
- лопатка.....220-250 гривень;
- ребра.....210-220 гривень;
- сало свіже.....70-250 гривень;
- сало солоне.....100-250 гривень.

ЦІНИ НА РИБУ:

- товстолобик.....50-110 гривень;
- карасі.....70-90 гривень;
- лобань.....90-150 гривень;
- судак.....150-250 гривень;
- короп.....80-150 гривень.

Марія КОТОВА. Фото авторки

*Ціни за кілограм

ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ ТИЖНЯ

Одеса обирає нові імена для старих вулиць

В Одесі стартує електронне обговорення щодо перейменування двох об'єктів топоніміки — провулка Молокова і вулиці Чапаєва. З огляду на рекомендації історико-топонімічної комісії при виконкомі Одеської міськради, з 10 серпня до 10 жовтня 2025 року на вебпорталі «Соціально активний громадянин» проводять консультації з громадськістю щодо питань перейменування.

Пропонується вулиці Чапаєва дати назву Цехової (вулиця розташована в промисловій зоні Хаджибейського району), а провулок Молокова (Київський район) перейменувати на провулок Ірини Попової.

Ірина Марківна Попова (1931-2008 рр.) присвятила понад півстоліття свого життя викладанню і науковій діяльності в Одеському національному університеті імені Мечникова. З 1954 року вона пройшла шлях від старшого лаборанта до завідувачки кафедри філософії гуманітарних факультетів, яку очолювала 17 років. З 1992 року — професор кафедри соціології Інституту соціальних наук.

Попова стала першим в Україні доктором філософських наук за спеціальністю «прикладна соціологія» і зробила значний внесок у розвиток вітчизняної соціологічної думки. Її навчальні посібники дотепер використовуються в університетських програмах і визнані одними з найкращих у рамках проекту «Трансформація гуманітарної освіти в Україні». За її ініціативою було створено науково-дослідницьку соціологічну групу, яка займалася вивченням громадської думки, міжнародних відносин і політичних процесів. Ірина Марківна також очолювала Південноукраїнське відділення Соціологічної асоціації України та Комісію з професійної етики.

Колеги та учні згадують її як глибоко моральну людину, педагога з яскравою громадянською позицією та науковою чесністю.

НАША НОВА ІСТОРІЯ

Розкопки на Приморському бульварі: що насправді знайшли в центрі Одеси?

Фортеця Хаджибей, сліди якої знайшли археологи на Приморському бульварі, знову опинилася в центрі уваги — з міфами, дискусіями, суперечками про походження і гучними заголовками. Проте науковці застерігають: замість сенсацій варто говорити про складну історичну спадщину, що розкриває шари минулого Одеси — від османів до литовців. Тому «Одеське життя» вирішило з'ясувати, що ж насправді знайшли археологи на Приморському бульварі?

Ініціатори розкопок: хто і навіщо?

За словами професора Андрія Красножона, ініціаторами цього річного експедиції стали Південноукраїнський національний педагогічний університет імені Ушинського та Інститут археології НАН України. Роботи проводились у межах запланованого наукового проекту, який стартував ще у 2020 році.

— Це не кавалерійський наскок, — наголошує Красножон. — Ми методично працюємо вже третій польовий сезон.

Фортеця Хаджибей: генуезька чи османська?

Одне з головних питань, що викликало дискусію: кому належала фортеця, залишки якої виявили на розкопках? У публічному просторі з'явилася версія про генуезьке походження укріплення. Проте Андрій Красножон коментує це так:

— Я не знаю, звідки взялася вигадка про Генуезький замок. Ми знайшли залишки фортеці з османськими супутніми археологічними матеріалами.

Однак під час розкопок знайдено кераміку і генуезького періоду, її датують XIV століттям.

Хто збудував фортецю?

Археологи виявили залишки мурів, які ідентифікують як артилерійську батарею, прибудовану до фортеці Хаджибей. Ця батарея, за висновками Андрія Красножона, має османське походження. Що стосується основної частини самого замку, то її датування ще треба буде з'ясувати.

— Я висловлював ще багато років

тому думку, що за своїм плануванням замок може належати до Литовського періоду. Це могло бути пов'язано з експансією Великого князівства Литовського на північне Причорномор'я, — зазначає історик.

Водночас, за його словами, археологічно ця версія поки не підтверджена.

«Сенсація» без відкриття?

Хоча в медіа знахідки називають «сенсаційними», сам Красножон вважає таку реакцію перебільшеною:

— Про існування Хаджибею ми знали давно — ще з російських і османських документів XVI–XVII століть. Безумовним науковим відкриттям є знахідка самого замку.

Науковець дивується, що суспільство сприйняло це як сенсацію. Проте пояснює реакцію ностальгією за «романтикою пошуків» і потребою позитивних сенсів на тлі війни.

Політика й археологія

Кампанія з популяризації «катерининської» історії Одеси змусила багатьох поставити запитання: чи не стоїть за розкопками політичний проєкт? Красножон заперечує будь-яке «соцзамовлення»:

— Ми не можемо викопати щось під замовлення. Археологія — це наука, і ти ніколи не знаєш, що буде під ґрунтом.

Втім, визнає — політизації уникнути неможливо: «Суспільство завжди буде інтерпретувати історичні дані згідно зі своїми потребами».

ЗНИКНЕННЯ ТИЖНЯ

В Одесі зникла навіть тінь Пушкіна

В Одесі фарбою замалювали арт-об'єкт «Тінь Пушкіна», який розташований на перетині Дерибасівської та Рішельєвської.

Як повідомили активісти громадської організації «Робимо вам нерви», «маркер імперії, яка знищує нас століттями» зник з одеського тротуару. За їхніми словами, зафарбувати інсталяцію допомогли комунальники.

«Одеські комунальники допомогли хмарам зійти в небо. Тінь Пушкіна зникла, і більше ми її

не побачимо, сподіваємося, так само як і в найближчому майбутньому не побачимо Пушкіна на Біржовій.

Усьому московському місту на звалищі, тобто в Москві. Водночас одеська міська влада тотально саботує процес деколонізації і віддано захищає «руський мир», — прокоментували активісти.

Як з'явилася «Тінь Пушкіна» в Одесі

Відкриття пам'ятного знака відбулося 26 вересня 2013 року і було приурочене до щорічного літературного фестивалю «Пушкінська осінь», який проводився в Одесі. Перетин вулиць Дерибасівської та Рішельєвської було обрано тому, що тут на початку XIX століття знаходився «Дім Рено» — готель, у якому певний час проживав Пушкін у період перебування в засланні в 1823-1824 роках. Ідея арт-об'єкта належить письменнику Олегу Борушці та одеському краєзнавцю Олегу Губарю. Автор малюнка — скульптор Олександр Князик.

Матеріали підготувала Вікторія БАСОК

Пам'ятка під склом?

Професор Тарас Гончарук — ще один активний учасник історико-археологічного дискурсу — різко критикує будь-які спроби заперечувати українське походження Одеси.

— Росіян тут ніколи не було до XVIII століття. Ідея реваншизму — це пряма калька з політики Гітлера щодо Польщі. Нас влаштовує лише правда.

Обидва науковці висловилися за ідею залишити частину розкопок відкритими для публіки — під склом або у вигляді музеєфікованого об'єкта просто неба.

— Люди мають бачити. Це стане роздлинкою і для екскурсій, і для місцевої ідентичності, — каже Тарас Гончарук.

Центр Одеси, якому понад 2000 років

Археологи виявили нашарування культур — від античних стоянок до османської фортеці. Це дозволяє зробити несподіваний висновок: центр Одеси практично не змінювався понад дві тисячі років.

— Приморський бульвар — це історичне ядро. Не Дерибасівська, як часто вважають. Саме тут була концентрація життя з античних часів, — наголошує дослідник.

Тому розкопки на Приморському — це не просто знахідки під землею. Це ще й дзеркало сучасного українського суспільства, яке шукає свою тяглість, своє право на правду і власну версію історії. І хоч науковці говорять про об'єктивність, сама історія ніколи не буває аполітичною.

Олена КУДРЯШОВА

Засновник — Геннадій Чабанов, головний редактор
Видавець — Інформаційне агентство «Центр медіа»

Редактор — Юлія Дріга

Тираж у серпні — 18800 прим.

Рекомендована ціна у роздріб — 14 грн.

Адреса редакції:

65058, м. Одеса, вул. Добровольців, 2, оф. 314

Тел.: (048) 748-02-96, 748-02-97;

тел./факс: (048) 734-22-77;

www.odessa-life.od.ua E-mail: mail.centrmmedia@gmail.com

тел. відділу реклами: (048) 748-02-99

gazeta_np@ukr.net

Матеріали, позначені знаками Р та РР, під рубриками «Реклама», «На правах реклами», «Вільна трибуна», «Суспільство», «Думка», «Політика і суспільство», «Фінанси для всіх», «Прес-реліз» публікуються на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Ідентифікатор медіа R30-03402

в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа

Газета виходить щотижня за середами

Номер надрукований:

ООКП «Видавництво «Чорномор'я»

65008, м. Одеса, пл. Б. Дерев'янка, 1

Замовлення №297

Дата виходу 13.08.2025 р.

Листування з читачами — лише на сторінках газети

Що відбувається з нашими лиманами і чи потрібно їх рятувати

Пониззя річки Великий Куяльник.

Фото: Minami Himemiya

Місцеві мешканці допомагають розчищати протоку.

Тузлівські лимани ожили: риба й птахи повернулися додому

Працівники національного парку «Тузлівські лимани» разом із мешканцями села Приморське вирішили не чекати, поки природа занепаде остаточно, і вийшли розчищати протоку між лиманами Малий Сасик та Шагани. Їм вдалося запустити водообмін, і вже за кілька днів у лимані з'явилась риба, а слідом — сотні птахів. Те, що ще вчора було мертвим, сьогодні знову дихає. І це результат спільних зусиль людей, які знають: природу можна не лише берегти, а й відновлювати.

Не лише екологи: як до справи долучилися місцеві

Підтримання природного водообміну в лиманах — одна з ключових умов збереження екосистеми прибережної зони. Це не лише про чисту воду, а й про повернення риб, водоплавних птахів і збереження біорізноманіття. Саме для того фахівці національного парку «Тузлівські лимани» організували роботи з розчищення природної протоки між морем і лиманом.

Цього разу до працівників нацпарку долучилися й місцеві мешканці — рибалки, адже стан лиману напругу впливає на якість і кількість улову.

— Прийшли п'ятеро людей. Це чоловіки, які мають бронь, є багатодітними батьками. Тут жити їм, їхнім дітям. Люди розуміють, як важливо допомагати природі відновлюватися. Загалом нас було 12 людей — і ми разом розчистили стару протоку, яка давно заросла

Довідка «ОЖ»: чому лимани важливі для екосистеми

Лимани — це мілководні прибережні водойми, які утворюються на місці гірл річок і мають зв'язок із морем. Вони:

- виконують роль природного фільтра, очищаючи воду;
- є місцем нересту багатьох видів риби;
- слугують прихистком для мігруючих птахів;
- мають унікальну флору і фауну.

Порушення водообміну може призвести до застою води, дефіциту кисню, зменшення популяції риби і зникнення птахів.

ракушняком, — розповів еколог, співробітник парку Іван Русев.

Що змінилося після відновлення протоки

Одразу після розчищення русла почалася циркуляція води. Вже за кілька днів швидкість течії сягала одного метра на секунду — потужна течія, яка значно покращила аерацію води. З киснем прийшло й життя.

— З'явилися гідробіонти, риба — від дрібної атерини до кефалі, камбали. А за ними — і птахи. За нашими підрахунками, одразу після відкриття протоки ми побачили близько 500 птахів різних видів, від маленьких куличків до пеліканів, — каже Русев.

Це позитивно впливає і на настрій місцевих, які мріють про легальний і продуктивний рибний промисел.

Чи довго протримається результат?

За словами працівників парку, зміни помітні вже зараз, однак природа непередбачувана.

— Якщо будуть сильні північні вітри й підніметься рівень води, протоку може знову замулити. Тому ми продовжимо роботи — наступний етап заплановано на 13–14 серпня.

Олена КУДРЯШОВА

Рожева сіль Куяльника: чи загрожує лиману повне висихання?

Цього літа Куяльницький лиман перетворився практично на соляну пустелю. Через спеку випарувалися неглибокі води, і дно водойми вкрилося значним шаром солі. Збирати її тут можна мішками. Чи загрожує Куяльнику повне висихання і чи можна врятувати легендарний лиман, «Одеське життя» дізнавалося у фахівців Національного природного парку «Куяльницький».

Сезонне висихання Куяльницького лиману, на жаль, вже не сприймається як аномальне явище. Він міліє вже не перший рік. Річка Великий Куяльник, що впадала в лиман, сьогодні практично перестала існувати. Ще одна причина обміління — несанкціоноване видобування піску в цьому районі. До того ж з кожним роком у зв'язку з кліматичними змінами збільшується випаровування води в лимані.

У 2020 році Куяльник також був вкритий товстою соляною кіркою. І небадужі одесити закликали, приїжджаючи на лиман, забирати з собою якомога більше солі — як колись чумаки.

— Випадання солі це звичайне сезонне явище, — відзначають фахівці НПП «Куяльницький». — Через відсутність опадів цього літа та високі температури лиман знову пересох. Завдяки його значній солоності залишається велика кількість кристалізованої солі. Вона може забарвлюватися в рожевий колір через вміст у ній залишків одноклітинних планктонних водоростей під назвою дуналієлла. Живуть вони в товщі води. Належать до зелених водоростей, але у високосолоних водах лиману починають виробляти темно-помаранчевий пігмент — бета-каротин. Він допомагає водоростям виживати в екстремальних умовах. Рожевий колір лиману також зумовлений розвитком галобактерій. Це одноклітинні мікроорганізми, що містять пігмент бактеріородопсин. Він дозволяє галобактеріям поглинати світло для отримання енергії.

Характерне рожеве забарвлення лиману набуває особливо в спекотну та посушливу погоду. Накопичення біомаси водоростей сприяє збагаченню його лікувальних грязей цінними біологічно активними компонентами.

Їх лікувальні властивості не втрачаються. Але для цього необхідно розсо-

лення, підкреслюють фахівці нацпарку.

Зникнення унікальному лиману поки що не загрожує. Восени зниження температури повітря та збільшення кількості опадів сприятимуть відновленню його водного балансу. До того ж у зимовий період тут запрацює гідротехнічна споруда, яка подає в лиман морську воду з Чорного моря. Для цього вода має досягти необхідної температури — не вище +8°C. В іншому випадку починається активне розмноження мікроскопічних водоростей, не властивих екосистемі Куяльника.

Разом з тим, Національний природний парк «Куяльницький» створив робочу групу науково-технічної ради для пошуку найкращих рішень щодо розв'язання питань обводнення та розсолоння лиману. Тут розглядаються та фінансово прораховуються всі можливі варіанти порятунку лиману. Серед них:

- встановлення фільтрів солоності під час запуску води з моря;
- видобуток солі на Куяльнику — це призведе до зменшення її концентрації;
- перекидання після доочищення вод Хаджибейського лиману;
- поповнення Куяльника доочищеними стічними водами, що надходять з Одеси;
- перекидання води прямо з Дністра — технічні можливості для цього є, але проєкт цей — вкрай дорогий.

Можливо, це буде комбінований проєкт, — вважають в нацпарку «Куяльницький».

А поки що стан лиману моніторить Державна екологічна інспекція Південно-Західного округу. І обіцяє інформувати населення про всі зміни.

Тим часом одесити поспішають помилуватися фантастичними пейзажами унікального «рожевого дива» Одещини.

Вероніка ПОЛІЩУК

Розчищена протока.

Куяльницький лиман.

ФОТО: STILL.CO

Фото: А. Воронцов

Поради фахівця

Чому ми не йдемо до бомбосховища?

Психологиня пояснює, чому люди нерационально поведуться під час війни

Люди в Одесі, Харкові, Чернігові та інших українських містах продовжують жити: говорити одне одному слова кохання на весіллях, засмагати на шезлонгах і їсти морозиво. Люди проживають свої моменти радості під пронизливі звуки сирени та дзижчання шахедів. Але як це можливо? Може, ми просто звикли до обстрілів? Коротка відповідь — ні. Чому — пояснює психологиня Ірина Ємельянова.

Як ми адаптуємося до війни

Це феномен дивовижної пластичності нашої психіки.

— На стадії шоку мозок і тіло отримують сигнал SOS та обробляють його на фізичному та психологічному рівнях: так, як можуть і вміють. Найбільш поширені симптоми — прискорене серцебиття, потовиділення, спрага, тремор та інші. Психіка у свою чергу може відгукуватися агресивною поведінкою, або, навпаки, млявістю, надмірною балакучістю, зниженням когнітивних здібностей, — розповідає Ірина Ємельянова.

Через шоківу стадію частина жителів нашої країни пройшла у 2014 році, інші — у 2022-му. Як шкіра на місці операційного розрізу втрачає чутливість, так і ми тоді заморозили почуття для того, щоб вижити.

— Однак для психіки та тіла це надто високе навантаження, і нескінченно витримувати його неможливо. Тому природа і нагородила нас цим унікальним даром — адаптуватися для того, щоб співналаштуватися зі змінами навколишнього світу найкращим і найефективнішим у даний момент способом. І тому потрібні почуття — вони допомагають орієнтуватися у ситуації. У процесі адаптації наш організм вчиться тестувати середовище, оцінювати співвідношення ризику й небезпеки та виробляє свою певну ризикову шкалу, на яку спирається та враховує її у процесі прийняття рішень. Слід відразу обмовитися — не завжди вона справді відповідає рівню реальної загрози, — пояснила психолог.

Тут важливо підкреслити, що кожна людина визначатиме критичну концентрацію небезпеки виходячи з особистісних особливостей, таких як:

- індивідуальний досвід;
- володіння інформацією про цей тип загрози;
- емоційні переживання, з якими людина стикається в конкретний момент;
- ступінь вже збудованих психологічних захистів.

Як працюють психологічні захисти

Військові дії активізують різноманітні психологічні захисти, зокрема це заперечення, раціоналізація, витіснення, регресія та інші. Частіше вони неусвідомлювані, і зрозуміти, який саме захист вибирає ваша психіка, можна в контакт з психотерапевтом.

— Наша психіка шукає порятунку у витісненні, коли те, що відбувається у зовнішньому світі, настільки неприємно, руйнівні і болючі, що єдиний спосіб впоратися з переживаннями — це ігнорувати їх, — підкреслює Ірина Ємельянова. — Коли тривоги дуже багато, вона затоплює, людина може «забувати» деякі епізоди свого життя, виштовхувати нестерпні почуття в область несвідомого. Насправді це виглядає приблизно так: «Так, начебто я чую дзижчання дрона, але зараз я пірну і трохи побуду під водою. Я не чую цей звук, а отже, його немає». Пізніше, якщо людину питають про те, чи бачила вона дрон над одеським пляжем, вона, імовірно, відповість: «Ні. Я нічого не помітила».

Ірина Ємельянова.

До раціоналізації часто вдаються люди, які звикли йти у своїх міркуваннях через логіку більше, ніж через емоції. Вони оперуватимуть цифрами, наводитимуть результати досліджень, даватимуть оцінку подіям, звертаючись до експертних думок.

— Раціоналізація — це витончена спроба поєднати реальність та очікування конкретної людини. При цьому зовсім не важливо, чи факти, що надаються, відповідатимуть об'єктивній дійсності. У діалозі з людиною, яка міркує з раціо, марно наводити будь-які докази. Всі вони будуть, імовірно, розбиті об тверду переконаність у своїй правоті вашого опонента, — пояснює фахівчиня.

За величезним бажанням не знати реальних подій стоїть захисний механізм заперечення. Визнати реальність — значить у запереченні виявити її відштовхуючі та жахливі, особливо під час війни, риси.

— У стані відторгнення дійсності людина запекло чинить опір почуттям, з якими не може впоратися. Часто це розпач, туга, глибокий смуток та безсилля. Здається, що коли не можеш нічого змінити, простіше відсторонитися від величезного душевного болю, ліки від якого поки що не винайшли.

Ці та багато інших захисних механізмів психіки розвинули у нас значну психологічну стійкість — ми справді адаптувалися до військової реальності: навчилися годинами обходитися без електрики та інших благ цивілізації, сигнал повітряної тривоги багатьма сприймається як частина міського аудіо-пейзажу.

— І ось тут криється головна небезпека глухої оборони та міцних психологічних захистів — спотворення фактів, неправильне трактування інформації, звичка ігнорувати те, що відбувається навколо, у стані переконаності «Зі мною точно нічого не станеться, тому що раніше не траплялося!» можуть призвести до значних труднощів із реальною оцінкою можливого ризику. Життєво необхідно звертати увагу на власні реакції, і якщо виникають сумніви в правильності рішень, варто замислитися над питанням: «А що зі мною відбувається зараз і чому дрон, що дзижчить над моєю головою, не викликає в мене бажання піти в безпечне місце?».

Жити життя — це норма навіть в часи війни

— Життя під час війни незворотно змінило кожного з нас, і ці зміни продовжують відбуватися щодня, — наполягає практичний психолог Ірина Ємельянова. — Ми пропускаємо крізь себе потужний потік незнайомого нам раніше досвіду, і зараз ми не в змозі усвідомити його і дати йому адекватну оцінку, тому що продовжуємо жити в умовах постійного стресу. Ми ніколи не станемо колишніми і вже не зможемо жити таке життя, яке було у нас до війни. Але в наших силах створити інше — сповнене сенсу та інтересу.

І сьогодні українці продовжують ніжитися у променях сонця на одеських пляжах, обмінюватися обручками та купувати морозиво в українських парках. І тому так важливо залишатися в контакт з реальністю та бути у безпеці тоді, коли це необхідно. Щоб життя в Україні тривало. Сьогодні. Завтра. Завжди.

НАШІ ЛЮДИ

«Кілька секунд, і я зрозумів, що не маю ноги» Історія одесита, який повернувся з фронту

Коли починається війна, ми часто говоримо про героїв, адже справжні історії — це про людей. Це розповідь про Еміна, який мріяв стати десантником, в мирному житті — будувач кар'єру в ресторанній справі, але відклав бізнес заради фронту. Він втратив ногу, але не втратив сили духу. Ця історія про втраті і нові сенси, про війну, що калічить, і про відновлення, яке починається з бажання бути потрібним. А ще — про нову мрію, яка народилася не всупереч, а завдяки.

Маріупольські мрії: хлопець, що хотів стати десантником

Емін народився і виріс у Маріуполі. У мирному житті він був ресторатором — далеким від армії, адже не проходив строкову службу через обмежену придатність. Але в серці завжди жевріла мрія: стати десантником. Коли у 2014 році почалася війна, він разом із родиною переїхав до Одеси. Нове місто, новий старт. Аж до тієї миті, коли розпочалося повномасштабне вторгнення.

Шлях до війська: з резерву — на передову

З початком великої війни Емін двічі намагався потрапити до лав Збройних Сил, але його переводили у резерв. І лише наприкінці 2022 року, після мобілізації, він пройшов підготовку в навчальному центрі та приєднався до 82-ї десантно-штурмової бригади. Його направили на Запорізький напрям, де точилися запеклі бої.

— Якими б не були тренування, до бою підготуватися морально неможливо, — ділиться наболілим Емін. — Страх був завжди. І в першому бою, і в другому. Але він не паралізує — він мобілізує. Бо коли перед очима гинуть побратими, коли рятуєш пораненого друга під обстрілом, коли йдеш на штурм — страх стає частиною шляху.

Після поранення: як повернутися до життя з протезом

Це сталося під час бойового завдання. Евакуаційні групи потрапили під мінометний обстріл.

— Все відбулося миттєво — кілька секунд, і я зрозумів, що більше не маю ноги. Потім — втрата свідомості, — згадує Емін.

Його лікували в Запоріжжі, потім у Дніпрі, а далі — реабілітація в рідній Одесі. Було боляче. Фізично і душевно. Але він не зламався. Першим кроком нового життя став... крок. Уже на протезі Емін прийшов до Ветеран-хабу у ЦНАПі.

— Запитав, чи можу бути корисним, — згадує військовий. Там він познайомився з підприємцем Юрієм Дегасом. Дізнавшись про його ресторанний досвід, той одразу запропонував роботу.

У мирному житті теж потрібна зброя — юридична

Але в Еміна визріла нова мрія — допомагати побратимам. Він з боєм каже про різницю між ставленням до військових у різних регіонах:

— У Львові — це «небо і земля». Місто завмирає о 9-й ранку під час хвилини мовчання, люди дакують на вулицях, ніхто не бере грошей за проїзд. А в нас, на жаль, усе інакше. Але я хочу це змінити.

І знову він робить перший крок — вступив до Одеського національного університету імені Мечникова на факультет права.

— Юридична підтримка ветеранів — критично важлива. У нас в Одесі одні з найдорожчих адвокатів. А у справжніх бійців — важкі справи, втрачені документи, байдужість командирів, не те формулювання в медичному висновку — і виплати втричі менші. Так не має бути. Я хочу це змінити. Я хочу допомагати.

Емін не один. Його підтримують дружина й донечка, поруч — вірні друзі. Їхнє тепло як броня.

Віра в перемогу, єдність, готовність підтримати одне одного — ось що сьогодні важить найбільше для ветеранської родини.

Підготувала Олена КУДРЯШОВА

■ НЕ НОВІ ОБЛИЧЧЯ У ВЛАДІ

Юля знову прем'єрка України

Що відомо про очільницю уряду

Україна знову отримала прем'єрку на ім'я Юлія. Але цього разу — не Тимошенко, а Свириденко. Хто вона така, який має досвід і з чим стикається на новій посаді — розповідає Валерій Боянжу, з іронією та знанням справи.

Юлія Перша і Юлія Друга

Юля?! Знову?! Прем'єр-міністр?! Цілком можна припустити, що подібні емоції могли спалахнути в багатьох мільйонів українців, які в нинішній суєті суєт не одразу збагнули, **кого ж призначили на найвищу «господарську» посаду нашої країни.** Таким ось «дво-ликим Янусом» увійшла та Юлія в історію України. Автор цих рядків оцінок їй давати не буде, хоча неодноразово спілкувався з нею, інтерв'ював. Але дозволю собі припустити, що на даний момент **Юлія Перша — наше минуле.**

Тому перейдемо до **«перемивання кісточок» Юлії Другої, а точніше — Юлії Анатоліївни Свириденко.** Сьогодні вона керує нашим сьогоденням, а значить, великою мірою і нашим майбутнім.

Досє на прем'єра: що відомо про Юлію Свириденко

17 липня, після затвердження Верховною Радою, **Свириденко стала 19-м прем'єр-міністром України, змінивши на цій посаді Дениса Шмигала.**

Свириденко попередні 4 роки працювала першим віцепрем'єром — міністром економіки.

- Народилася вона 25 грудня 1985 року в Чернігові. Батько очолював Чернігівське територіальне відділення Антимонопольного комітету, а мати працювала в апараті Чернігівської облради.
- Закінчила школу з поглибленим вивченням іноземних мов, потім — з відзнакою Київський національний торговельно-економічний університет. Є магістром з менеджменту антимонопольної діяльності.
- У 2016-му пройшла програму навчання менеджерів у Німецькій академії управління, потім — програму стратегій зростання приватного сектора, організовану Швецією.
- Свій трудовий шлях вона розпочала у 2011 році з посади постійного представника Чернігова в міському окрузі Усі (Китай). Результатом її роботи стало створення спільної компанії, яка побудувала в Чернігові завод, що виробляє поліефірне полотно. Свириденко там до 2015 року була заступником директора із зовнішньоекономічної діяльності.
- Потім у Чернігівській ОДА очолила департамент економічного розвитку. Тут вона пропрацювала 3 роки, і навіть 5 місяців Свириденко була т.в.о. на посаді №1 в області.
- У 2019-му стала в Мінекономіки і торгівлі заступником міністра.
- На той час її не раз відряджали в Офіс Президента (ОП) для популярного викладу економічних процесів у країні. З приходом в Україну коронавірусу вона мало не щодня працювала в ОП, відповідаючи в

«ковідному» штабі за ввезення в країну медпрепаратів, масок тощо. А до кінця року стала заступницею з економіки глави ОП Єрмака.

- У листопаді 2021-го її знову повернули в Кабмін, підвищивши до посади віцепрем'єрки — міністра економіки.
- Великий плюс собі в карму вона заробила, зумівши після довгих і болісних переговорів порозумітися зі США у питанні «договору про корисні копалини».
- Юлія Свириденко одружена з бізнесменом Сергієм Дерлеменком (будівельно-ремонтні роботи, телекомунікації). У родині росте донька Софія.

Що за стайні дісталися новому прем'єр-міністру

Що чекає на Юлію Анатоліївну? Вище я нагадав про дволикого Януса з давньоримської легенди, а зараз — про авгієві стайні з давньогрецької. Не думаю, що хтось, хто хоч трохи розуміє нинішню ситуацію в нашій державі, образиться на мене за образне порівняння України з авгієвими стайнями. За три з гаком десятиліття не чужі, свої ж (не буду ображати коней) «скотиняки» напаскудили в нас — мало не здасться!

Тепер **прем'єру Юлії Свириденко доведеться теж не лопатою, а розумом розгребти все це лайно.** Є вже перші її рішення:

- Курс на оптимізацію і скорочення держапарату, новий Кабмін — один із найменших у сучасній історії України.
- Оголошено річний мораторій на перевірки бізнесу податковою і митницею, щоб підвищити підприємницьку стабільність і зняти зайвий тиск.
- Анонсувала повну перевірку бюджетних витрат.

Що ж, як то кажуть, дай бог нашому теляті... Від усієї душі і від усього серця побажаємо їй успіхів. А проконтролювати їх наявність нам легко, як раку ногу відірвати.

Кожен із вас, шановні співгромадяни, зможе помітити успіхи нового прем'єра (якщо такі будуть, звісно). Усе просто: йдете на базар, і якщо раптом не почуєте там нахабно-безстрашних голосів дрібних подільників великих злодіїв: «Сигарети, сигарети недорого!» — це означатиме, що в нас нарешті з'явився уряд, а не надувна гумова дівка. І що мільярди гривень, які зникають із держбюджету від торгівлі безакцизним тютюном, підуть не на рахунки доморощеним «скотинякам», які фактично підмакують путлеру, а на наші дрони і далекобійні ракети. Дай-то бог.

Валерій БОЯНЖУ.
Херсон — Одеса

■ ВЧЕНІ НЕ ШОКОВАНІ ТА ПОЯСНЮЮТЬ СИТУАЦІЮ

ІНОПЛАНЕТЯНИ прилетять у листопаді?

Зараз у соцмережах розгорається нова хвиля «істерії про інопланетян». Кинула сірник у благодатний ґрунт стаття New York Post, яка анонсувала можливе нашествя інопланетян на нашу планету у листопаді цього року. Посипалися прогнози, передбачення, оцінки реальності такого розвитку подій. Спробуємо розібратись: чи дійсно загроза існує.

З чого все почалося

У липні 2025 року телескоп ATLAS виявив міжзоряний об'єкт 3I/ATLAS, що рухається гіперболічною траєкторією через Сонячну систему. Астрофізик Аві Лоеб із Гарварда та його колеги висловили гіпотезу, що об'єкт може бути технологічним зондом, а його нестандартна траєкторія — результат управління штучним розумом.

Таблоїди, такі як New York Post, підхопили тему і чомусь відразу передбачили, що **об'єкт може бути кораблем з прибульцями, ворожими по відношенню до мешканців Землі** — і пішло-поїхало: телеграм-канали, TikTok-відео та сторонні сайти перебільшили та драматизували доводи.

У листопаді цього року інопланетяни можуть атакувати Землю – New York Post

До Сонця летить технооб'єкт інопланетного походження 3I/ATLAS.

Інопланетний корабель чи простий астероїд: що летить до Землі?

Однак більшість астрономів вважають 3I/ATLAS звичайною кометою, яка ніякої загрози нашій планеті не несе.

— За останні декілька десятиліть значно зріс рівень астрономічної техніки, яка дивиться у космос, як за кількістю, так і за якістю, — пояснює директор астрономічної обсерваторії ОНУ імені Мечникова Микола Кошкін. — А головне — працюють автоматичні телескопи для виявлення нових малих за розміром тіл в нашій Сонячній системі. Тому, можливо, і раніше були гості з інших зоряних систем, а ми не мали можливості їх побачити. Бо міграція космічних об'єктів — то звичайна справа.

Астероїд, який в Сонячній системі, на

Досє «ОЖ»

Микола Кошкін — директор астрономічної обсерваторії ОНУ імені Мечникова, керівник відділу космічних досліджень обсерваторії, кандидат фізико-математичних наук.

думку фахівців, явно був гостем, має сигароподібну форму.

— Об'єкт трохи відхилявся від траєкторії, зумовленої законами небесної механіки (вплив так званих негравітаційних сил), і це стало приводом говорити, що він є керованим.

Фактчекінг проти таблоїдів: вчені відповідають на питання

На думку Миколи Кошкіна, **сенсаційна подача у пресі — це надзвичайно спрощена інтерпретація позиції авторів дослідження.** Насправді всі ознаки свідчать про те, що об'єкт 3I/ATLAS є повністю природним.

— Це комета, яка народилася не в Сонячній системі. Тому **дуже цікаво буде вивчити склад цього об'єкта, фізико-хімічні процеси, які в ньому відбуваються.** Це важливе відкриття, яке надасть вченим унікальну можливість дізнатися більше про міжзоряний простір та об'єкти, що його перетинають.

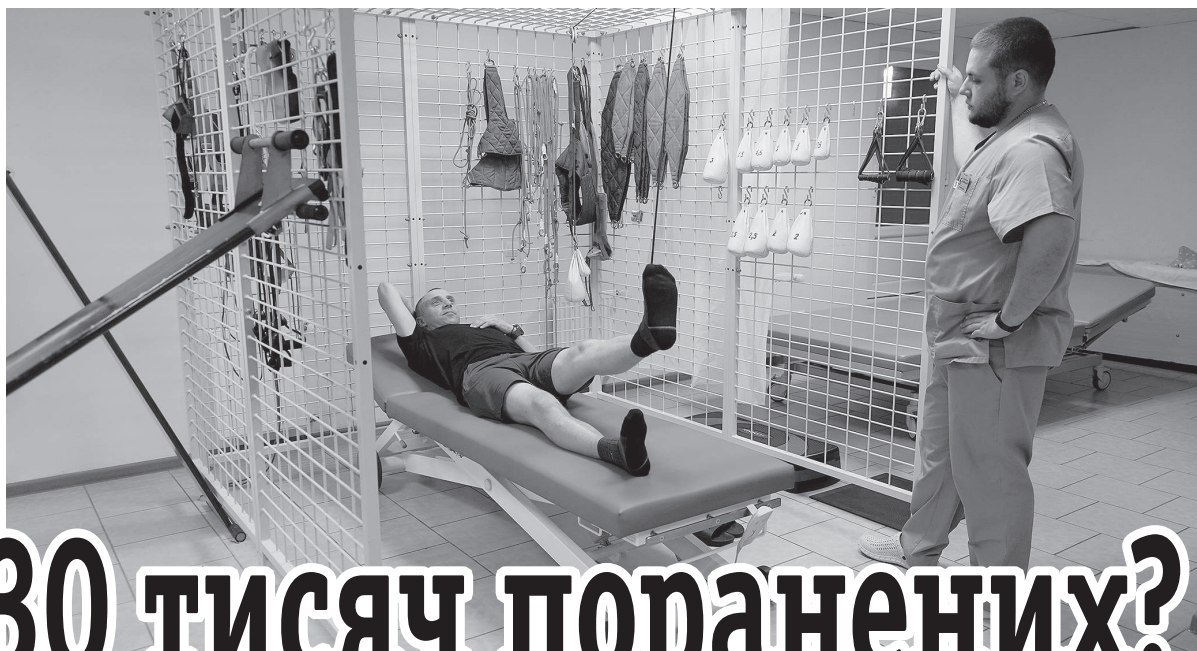
На це сподіваються астрономи та астрофізики. Астрономи порахували, що на найменшій відстані від Сонця ця комета опиниться наприкінці жовтня. **Коли комета наблизиться, її можна буде краще роздивитись.**

Чи зможуть одеські астрономи спостерігати за космічним кораблем-астероїдом?

Телескоп Одеської обсерваторії в Маяках із дзеркалом діаметром 80 сантиметрів (найбільший зараз в Україні) **надасть можливість вченим спостерігати за кометою** вже після проходження нею перигелію (найближчої до Сонця точки орбіти). Багато чого буде залежати від яскравості комети — бо кожна з них має свій характер, вміє робити сюрпризи для дослідників.

Світлана КОМІСАРЕНКО

За три роки великої війни близько 430 тисяч учасників бойових дій і мирних громадян отримали поранення. На жаль, ці показники ростуть. Люди потребують медичної допомоги та реабілітації, зокрема, внаслідок посттравматичного стресового розладу (ПТСР). У зв'язку з медичною реформою та оптимізацією, у комунальних лікарнях скорочено кількість ліжок, звільнено деякі приміщення, що дає можливості для створення реабілітаційних відділень.

Де лікувати 430 тисяч поранених?

Як у громадах Одещини та Хмельниччини піклуються про поранених воїнів

Більшість поранених хочуть проходити реабілітацію вдома

В Одесі реабілітаційні центри відкрито в державних, комунальних та приватних клініках. Також реабілітацією займаються санаторії, профільні інститути та громадські організації.

В області реабілітаційні відділення є лише у лікарнях Білгород-Дністровського та Подільського районів.

Деякі інші комунальні медичні установи Одещини теж мають можливості та бажання відкрити реабілітаційні відділення, проте з різних причин не можуть це зробити.

Генеральний директор комунального неприбуткового підприємства «Ренійська центральна міська лікарня» Віталій Гайдуков упевнений, що відкриття реабілітаційного відділення на базі місцевої медустанови — тема актуальна.

— Я вивчав досвід колег у Румунії, Нідерландах, спілкувався з військовими медиками, — розповідає керівник. — Фахівці говорять про таку тенденцію: попри можливості реабілітації за кордоном, багато захисників, які в ході бойових дій отримали поранення, вважають за краще проходити реабілітацію саме вдома, в Україні, — вони не хочуть залишати свої родини.

Рені має можливість створити реабілітаційне відділення. Свого часу Ренійський порт збудував у місті профілакторій, де зараз розташовуються відділення міської лікарні — реанімація, хірургія, терапія.

— Однак четвертий поверх будівлі практично незадіяний, і саме тут можна розташувати реабілітаційне відділення, — каже Віталій Гайдуков. — Там можна буде надавати послуги не лише мешканцям Ренійської громади, а й усім охочим. Не знаю сьогодні на Одещині лікарень, де є, як у нас, двомісні палати з лоджіями, і в

кожній палаті — окремий санвузол з душовою кабіною. У нас гарне харчування: щодня в меню м'ясна страва та молочні продукти. Фінансує харчування хворих Ренійська міськрада, також раз на три місяці отримуємо до трьох тонн продуктів від ООН.

Третій аргумент — наявність у лікувальному корпусі великої зали, яка проектувалась як їдальня: тут можна розмістити тренажерне обладнання. А це проблеми для багатьох лікарень.

Серед аргументів на користь Ренійської лікарні — відносна безпека регіону та свіже повітря. Це добре і для сімей, які хочуть бути поряд: одна справа орендувати житло в Одесі, інша справа — у Рені, де ціни будуть на порядок нижчі.

Цього року Ренійська лікарня стала ближчою до своєї мети. Нещодавно для лікувального корпусу лікарні збудували вантажний ліфт, на що з бюджету громади було виділено 4,2 мільйона гривень. Цей ліфт пов'язав усі чотири поверхи лікувального корпусу і набагато полегшує роботу персоналу.

Камінь спотикання — міжнародний проєкт

Але є одне велике «але». Незадовго до початку війни Ренійська лікарня отримала близько 30 мільйонів гривень на утеплення будівлі за сучасними технологіями. Фінансування здійснювало Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України — за Кіотським протоколом до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (нагадаємо, що цей протокол зобов'язав індустріально розвинені країни обмежувати та скорочувати викиди парникових газів). Мета проєкту — енергозбереження.

У січні 2022 року київська фірма ABD Group розпочала монтаж утепленого вентиляованого фасаду, завезла та встановила метало-пластикові вікна та двері.

Проєктом також передбачався ремонт покрівлі. Але почалася велика війна — і підрядник залишив об'єкт (така обставина була передбачена у контракті). Фінансування проєкту заморожено на невизначений час.

Підрядник не встиг зайнятися дахом, і він сьогодні у деяких місцях протікає — що відбивається на стані палат на четвертому поверсі.

— Навіть за наявності грошей Ренійська громада не може розпочати ремонт даху, бо ці роботи передбачені в іншому проєкті, — пояснює керівник. — Тече дах — не можемо розпочати ремонт приміщень на четвертому поверсі, де ми бачимо реабілітаційне відділення. Зачароване коло. Розірвати договір ми не можемо: по-перше, можливі санкції, а по-друге, втрачати міжнародних донорів — це політично неправильно, ми маємо бути надійними партнерами. Що робити? Ми звертаємося до всіх інстанцій, зокрема до облдержадміністрації, з проханням продовжити фінансування проєкту, але поки що результату немає.

Чекаємо, але не склавши руки

— Вихід один — чекати, — констатує Віталій Гайдуков. — Щойно фінансування буде продовжено і вдасться повернути підрядника (сьогодні ще дуже складно з фахівцями-будівельниками), ми одразу візьмемося за підготовку медичних кадрів. На ремонт даху та четвертого поверху знадобиться до пів року — за цей час наші лікарі встигнуть пройти відповідні курси. Вже є домовленість із Румунією, де фахівці зможуть отримати практику в реабілітаційних центрах.

А поки не вирішилося головне питання, керівництво лікарні поступово покращує матеріально-технічну базу. Коштом медустанови та за допомогою спонсорів закуплено та встановлено 15 кондиціонерів. Освоєно грант на будівництво альтернативної котельні на дровах та пелетах. Цієї весни її вже випробували — ефект відмінний.

Як лікарня у Городку створила відділення, яке справді працює

Реабілітаційне відділення у Городку, що на Хмельниччині, запрацювало 2 грудня минулого року і в той же день прийняло перших пацієнтів.

«Після початку великої війни кількість людей, які потребують реабілітації, значно зросла. Це не лише військовослужбовці, а й цивільні, які переносять важкі інсульти, переломи, хронічні захворювання», — говорить директор Городоцької лікарні Олександр Кушнір.

Як допомогла громада

Завдяки підтримці місцевої влади у лікарні провели часткову реконструкцію терапевтичного корпусу. За кошти з бюджету громади облаштували доступні санвузли та кімнати гігієни для маломобільних груп.

— З бюджету Городоцької громади було виділено понад 600 тисяч гривень, — коментує голова Городоцької громади Неоніла Андрійчук. — Ці кошти були спрямовані на створення інклюзивного приміщення.

І хоча відділення облаштоване на четвертому поверсі медзакладу, та в будівлі наявний ліфт, тож це не перешкода.

Хто допоміг із обладнанням?

Для забезпечення відділення обладнанням об'єдналися держава, бізнес та благодійники. Найбільш дорогі обладнання було закуплено за кошти з державного бюджету. Також держава профінансувала послуги введення в дію відповідного обладнання спеціалістами.

— Поряд із державним фінансуванням, значну допомогу нам надала компанія «Епіцентр», а також ми отримали допомогу від німецького благодійного фонду «Велика християнська родина».

Наразі відділення забезпечене новітніми тренажерами, апаратами для механотерапії, масажними столами, сучасною апаратурою для фізіотерапії — усе для того, щоб пацієнти отримували допомогу на найвищому рівні.

— З січня цього року ми вже надали допомогу понад 100 пацієнтам, — розповідає Яніна Порохнява, завідувачка відділення реабілітації. — Це не лише військовослужбовці, а й цивільні, які переносять важкі інсульти, переломи, хронічні захворювання.

До відділення звертаються не лише мешканці Городоцької громади, а й пацієнти з інших районів.

— У цьому відділенні працюють висококваліфіковані спеціалісти — особисто перевірено, — всміхається Олег Кравчук, військовий із села Сирватинці, який проходить реабілітацію після поранення. — Вдома я б на все махнув рукою, а тут тобі допомагають, розповідають, турбуються. Відтак процес одужання — значно швидший.

Чи можливо відкрити таке відділення у звичайній лікарні?

Відкриття реабілітаційного відділення у Городоцькій лікарні — приклад того, як стратегічне бачення, підтримка громади, кваліфіковані кадри та партнерство з бізнесом можуть вирішити проблему, яка стоїть сьогодні перед всією країною. Проте на запитання «Чи можливо відкрити таке відділення у звичайній лікарні?» головний медик Городоцької громади відповідає: «Теоретично — так, а практично — дуже важко».

До речі, за 6 місяців 2025 року Городоцька лікарня змогла отримати на 800 000 гривень більше, ніж було заплановано, завдяки правильно зареєстрованим послугам реабілітації у системі НСЗУ.

Їхали у Виноградівку, а приїхали у Чумлєкію

Про особливості села на Одещині, яке має дві назви

Село Виноградівка Бессарабської громади знаходиться по основній трасі колишнього Тарутинського району в двадцяти кілометрах від селища Бессарабське. Це село — центр Виноградівського старостинського округу, відомого багатими фермерськими господарствами і працьовитими людьми. У Виноградівці мешкають здебільшого етнічні болгари, які дуже шанують традиції своїх пращурів, продовжують їх та зберігають. На Тарутинщині місцеві називають Виноградівку Чумлєкію, або скорочено Чумлек. Отже, завітаємо у це гостинне село на Одещині.

Що притаманне виноградівцям?

У виноградівців любов до роботи на землі, до виноградарства — в крові, а ще їм притаманна підприємливість і звичка покладатися лише на себе. Напевно, тому саме тут знаходяться одразу чотири найпотужніші фермерські господарства на Тарутинщині — «Кристал», «Світоч», «АС Попаз» і «Динаміт», що спеціалізуються на виноградарстві, рослинництві, тваринництві.

Виноградівка — сучасне село, з розвинутою інфраструктурою. Тут є супермаркет, крамниці, кав'ярні, обладнана амбулаторія, ліцей і дитсадок, Будинок культури, культурний просвітницький центр.

Завітала я спочатку до супермаркету «Магнат», який за власні кошти побудувала родина Чиканчі. Це єдиний сільський маркет в громаді, що працює за принципом самообслуговування.

— Ми відкрили маркет п'ять років тому. Вклали в нього усі гроші, що мали. Тут два приміщення: у великому — продовольчі товари, у меншому — товари побутові і будівельні матеріали. Стараємося, постійно розширюємо асортимент. Хоча зараз під час війни малий бізнес переживає важкі часи, усе дорожчає, люди ледь зводять кінці з кінцями. А нам доводиться відпускати товари «на олівець», ми ж усі знаємо одне одного і розуміємо складне становище людей, — розповіде власниця Алла Чиканчі. — Працюємо невеличким колективом: моя мати Марія Бузаджи, Наталія Апостолюк і Олеся Трифонова. Ми знаходимося біля траси, тож до нас по дорозі заїжджають мешканці сусідніх сіл Ярове, Вільне, Рівне, Лужанка. До війни ми відкривали тут і літнє кафе, але зараз дуже сумні часи, багато наших односельців на війні, тож влаштовувати в центрі села посиденьки зовсім неприйнятно.

Аби було краще, ніж у сусідів

Далі прогулялась до бювету, де вгамувала спрагу смачною водою. До речі, це єдиний сільський бювет на Тарутинщині, встановлений два роки тому, на три тисячі декалітрів фільтрованої води. Для села — це розкіш. Навіть у Бессарабському немає такого бювету. Потім пройшла парком, побудованим і відкритим

коштом місцевих спонсорів минулоріч. Дорогою зустріла працівницю з благоустрою Виноградівського старостату Надію і Олександру Міштіган (дівчата не сестри, а невістки — одружені на братах Міштіган). Щодня Надія і Олександра наводять порядок в селі. Разом з ними працюють електрик-водій Микола Чиканчі і працівник Іван Апостолов. Але не лише завдяки їхній праці село є таким охайним. Самі мешканці дуже люблять наводити лад. Це є ще однією особливістю болгарського села: кожна господиня тут зранку підмітає вулицю біля подвір'я, поливає квіти, наводить лад на клумбах — «аби було краще, ніж у сусідів».

Свого лікаря немає, але приїжджає бригада лікарів

Колись у селі була лікарня, зараз лише амбулаторія, якою вже понад двадцять років керує медсестра загальної практики сімейної медицини Галина Желяскова. В цьому році в амбулаторії зроблено ремонт. Кабінети обладнано комп'ютерами, медичним устаткуванням, є й аптечний пункт. Також у амбулаторії є автівка.

За порядком тут стежить молодша медсестра Лариса Чапир.

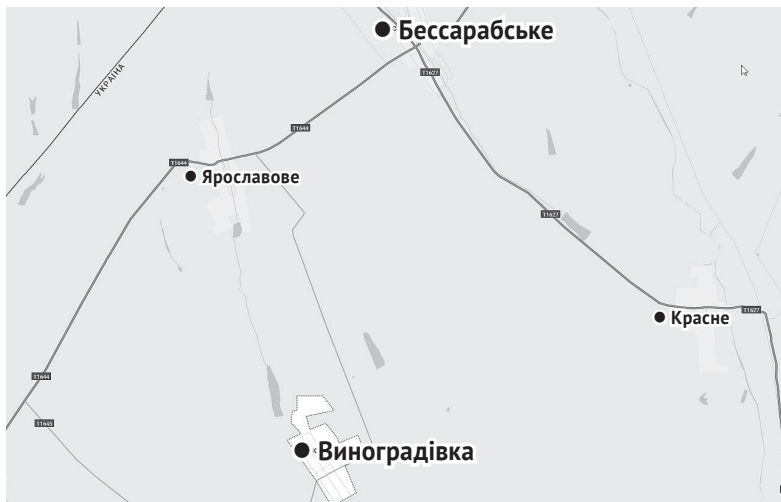

Марія Бузаджи.

БУДЖАК

Сарата ○ Бессарабське ○ Татарбунари
○ Арциз ○ Білгород-Дністровський

ОДЕСЬКЕ
ЖИТТЯ

— Звичайно, хотілося б, щоб був лікар, але зараз лікарі неохоче їдуть у село. Проте щотижня приїздить бригада лікарів з Бессарабського центру первинної медицини. Люди вже звикли, тому їздять у Бессарабське лише в екстрених випадках, а так медичні послуги отримують на місці — проходять огляд, здають аналізи, отримують рекомендації. До нашої амбулаторії приїздять пацієнти і з сусідніх Рівного, Ярового, Вільного, і наш заклад вважається одним із найкращих у Тарутинській громаді, — похвалилася Лариса Стоянова, медсестра загальної практики сімейної медицини.

У муштуві робили тісто, а на келибах — шапки

У національному просвітницькому культурному центрі працює етнографічний музей. В ньому є унікальні експонати, які багато років збирають ентузіасти. Екскурсію по чотирьох музейних кімнатах провела Тетяна Туригіна, працівниця Виноградівського Будинку культури. Почала з макету «Бабина та кщичка», на якому детально відтворене подвір'я бабусиної хати.

У другій кімнаті зібрані різних форм келиби — дерев'яні форми у вигляді голови, за якими в давнину робилися шапки. Є тут і келиби для взуття, верстати для обробки вовни — дърак, юби — глечики для засолки овочів, гривні — браслети, муштува — дерев'яне корито, в якому замішували тісто на хліб, царвулі — постолі для пастухів, зроблені власноруч ковдри, рушники та ще багато цікавого. В останньому залі представлена старовинна одяга — сукні, хустки, фартухи, без яких раніше не ходила жодна болгарська господиня. Привернули увагу весільні сукні — їх тут більше двадцяти. Найстаріша — 1938 року.

— Ми зберігаємо традиції пращурів,

Тетяна Туригіна.

Довідка «ОЖ»

Виноградівка була заснована в 1830 році болгарськими переселенцями з села Чумлєкію у Болгарії — зараз це містечко Ботево. 90 родин майже одночасно переїхали в Буджацькі степи та заснували колонію, яку назвали Чумлєкію. До 1848 року Чумлєкію належало до Буджацького округу Бессарабської губернії. Потім увійшло до складу Івановсько-Болгарської волості Бессарабської губернії. У 1945 році Чумлєкію був перейменований у Виноградівку. Зараз це Виноградівський старостат Тарутинської громади.

святкуємо народні свята — Трифон Зарізан, Георгієв день, Бабиндень, Коляду. Виноградівські діти говорять болгарською, в ліцеї викладають болгарську мову як предмет. У Будинку культури є вокальний колектив «Георгина», в репертуарі якого багато болгарських народних пісень, а ще дві групи дитячого танцювального колективу «Непоседи», які виконують і сучасні, і народні болгарські танці, — розповідає Інна Куруч, керівниця Будинку культури. — Виноградівці дуже гостинні. На яке подвір'я не зайдете — без частування вас не відпустять. А готують наші господині дуже смачно, особливо національні страви.

Майже у кожній родині — свій захисник на фронті

Завітала я і до будівлі Виноградівського старостату, де зустрілася з Марією Желясковою, головним спеціалістом відділу соціалістичної громади, і Марією Андрешковою, діловодою. Обидві жінки працюють у місцевому самоврядуванні більше п'ятнадцяти років.

— Виноградівка зараз не та, що була до війни. Зменшилося населення — багато хто виїхав за кордон, впала народжуваність. А саме страшно, що ми поховали свого військовика Ігоря Попаза, який загинув на війні. Є і безвісти зниклі. Зараз уже 44 чоловіки мають статус учасника бойових дій. Майже у кожного хтось на фронті. Мешкає в нас десятеро переселенців з Бахмуту, Донецька, Авдіївки, вони швидко стали своїми, — розповідає Марія Желяскова. — Військові, їхні родини, переселенці, самотні старі люди та ті, що опинилися в скрутних життєвих обставинах, отримують різну допомогу від громади, благодійних фондів. На зиму забезпечуємо дровами, фермери багато допомагають — борошном, олією, зерном. Що вирощують — те і дають. А взагалі люди працюють, займаються власним господарством і прагнуть одного — миру.

Блакитні краби та дивовижні які «прибульці» з'явилися у водах Чорного моря

Чорне море біля Одеси змінюється просто на очах. Тут з'являються яскраві риби з Криму, «прибульці» з Атлантики та навіть небезпечні отруйні мешканці. Деякі з них загрожують місцевій фауні, інші можуть стати делікатесом. Хто саме оселився біля наших берегів і чому вчені б'ють на сполох — про це читачам «Одеського життя» розповів іхтіолог Інституту морської біології НАН України Сергій Хуторний.

Море стає солонішим і теплішим

— Нові види морських мешканців з'явилися біля наших берегів ще до війни. У 2021 році ми зареєстрували новий для Одеського регіону вид морських собачок — морська собачка чубата. Ця невелика рибка мешкає здебільшого біля берегів Криму. А зараз її іноді ловлять і наші рибалки. Цього року зловили дуже красиву рибку зеленушку-рулену. Це теж кримський вид, — розповідає Сергій Хуторний. — Ще один кримський вид виявили в Сухому лимані — яскраву морську собачку-павича.

Морська собачка чубата.

У вчених є кілька версій освоєння Одеського регіону корінними кримськими морськими мешканцями.

— По-перше, в результаті Каховської катастрофи змінилась гідрологічна ситуація у північно-західній частині Чорного моря. Якщо раніше у нас був свій «закуток» — з Дніпро-Бузького лиману надходили прісні води, то зараз їхня кількість зменшилася, — зазначає вчений. — Відповідно — перерозподіл видів пішов трохи по-іншому.

Важливу роль у переселенні чужинців відіграє і зміна клімату.

— Останні роки у нас фактично немає зим з морозами, льодоставом. Не те що раніше, коли море замерзало до хвилеріза, — згадує Сергій Хуторний. — Через те, що зими стають теплішими, види, які раніше мешкали в Криму, поступово мігрують до нас — розширюють свій ареал проживання.

Крім того, вчені спостерігають медітеранізацію Чорного моря — поступове уподібнення його Середземному. Дніпро, Дунай, Дністер і Буг зараз приносять менше води через її активне використання на суші та більш посушливий клімат. В результаті — Чорне море стає більш солоним. І це, зазначає вчений, створює ідеальні умови для міграції середземноморських видів.

«Прибульці» з далеких морів: звідки до нас припливають нові морські жителі

Чимало нових видів потрапляє в наш регіон разом з баластними водами. Судна набирають їх після розвантаження, щоб забезпечити потрібну осадку. В результаті — у трюмі виявляється багато різноманітних морських організмів. І після чергового скидання води вони вивільняються в море. А оскільки на Одесу сьогодні йдуть судна, які раніше йшли на Миколаїв, Херсон та Очаків, таких «емігрантів» біля наших берегів стає все більше.

Так, позаминулого року в районі Чорноморська був спійманий окунь Шлегеля, або **корейський окунь**, який зайшов з баластними водами. І останнім часом він досить часто попадається рибалкам.

Корейський окунь.

— Ще один цікавий вселенець в гирлі Дунаю — японська креветка макробрахіум. Її відмінна риса — дуже довгі клешні. А довжина тіла досягає 12 сантиметрів, — розповідає вчений. — Креветок там настільки багато, що можна ловити в промислових масштабах. Цього року ми оформили її як новий вид біоресурсу. Вперше ввели в промисел — на наступний рік заявили понад 60 тонн.

Чому з Чорного моря можуть зникнути шпроти і хамса?

Теоретично будь-який вселенець становить небезпеку для місцевих, так званих аборигенних видів. Потрапляючи в нові умови, він зазвичай дає спалах чисельності — через те, що у нього немає природних ворогів. Так свого часу було з гребневиком мнеміопсисом. Ця невелика желеподібна істота, вселившись з баластними водами, викликала різке скорочення улову шпротів і хамси — наймасовіших видів риб в Чорному морі.

— Мнеміопсис розмножився в необмеженій кількості та видавав ікру риб. Через це їхня чисельність дуже сильно впала, — розповідає іхтіолог. — Але на кожного хижак є свій хижак. Ним став ще один прибулець — гребневик берое. Цей хижак поїдав мнеміопсис. І зараз ситуація більш-менш стабілізувалася.

Мнеміопсис.

Берое.

Навіщо виловлювати медуз?

Зовні гребневик нагадує медузу — хоча це інший вид. А нових видів медуз біля одеських берегів не з'явилося. Як і раніше, тут мешкають наші «рідні» аурелія і корнерот. Сезон їхнього масового розмноження почнеться в кінці серпня — на початку вересня.

Багато які пляжники бояться медуз — довгі щупальця корнерота боляче обпалюють. Але, виявляється, що і цих недружних істот можна використовувати з вигодою.

— Свого часу, до війни, ми хотіли медуз теж ввести в промисел. Це цікавий вид — з нього роблять продукт під назвою «кришталеве м'ясо». У країнах Східної Азії його подають в ресторанах як делікатес. Для приготування використовується складна технологія — щоб зайва вода відійшла. А в результаті виходить куля у вигляді холодцю. На Азовському морі до війни в деяких ресторанах подавали таку «чорноморську медузу», — згадує Сергій Хуторний.

Медуза корнерот.

Небезпечні та отруйні риби в Одесі: інструкція для відпочивальників

Стали частіше зустрічатися біля наших берегів і види, колись характерні для Одеської затоки. Серед них — і небезпечні, отруйні риби.

— Це наші звичайні види, просто в останні роки вони дали спалах чисельності у зв'язку з тим, що у нас в Чорному морі вже чотири роки поспіль не проводиться промисловий лов, — пояснює Сергій Хуторний.

Найнебезпечніша з отруйних риб одеського узбережжя — морський дракончик. Укол його шипом дуже болючий — нагноєння пальця гарантовано. А якщо є проблеми з серцем — може статися падіння кров'яного тиску, запаморочення, нудота.

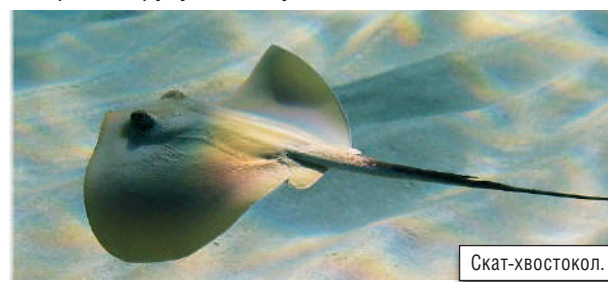
Морський дракончик.

Друга за отруйністю, на думку вченого-іхтіолога, морська корова, вона ж — риба-зіркогляд. Живе в піщаному ґрунті. Уколи її колючок викликають біль і навіть невеликі набряки.

Риба-зіркогляд.

Третій у рейтингу небезпеки — скат-хвостокол, або морський кіт. На його хвості розташований шип довжиною до 12 сантиметрів. Якщо наступити на ската, що лежить на піску, або неаккуратно знімати з гачка, цією своєю «зброєю» він може пробити руку або ногу.

Скат-хвостокол.

Страхітлива скорпена, або морський їжак, найчастіше мешкає на каменях. Її укуси можна порівняти з укусами ос. Наслідки — місцеве оніміння та подразнення.

Скорпена.

Отруйною вважається і акула-катран. У неї на променях спинного плавника — отруйні шипи. Отрута не настільки небезпечна, як у морського дракончика, заспокоює іхтіолог. Але якщо вколоти — теж буде досить боляче.

Катран.

Краб з Атлантики — головна загроза одеському морю

Останнім часом біля одеських берегів з'явилося дуже багато крабів.

— Часто став зустрічатися на пляжах кам'яний краб. Довгий час його у нас не було — з тих пір як зробили реконструкцію узбережжя, встановили хвилерізи. А зараз він повернувся сюди з Криму. Так само як і мармуровий краб — раніше він просто ви-

мерзав у н... зміною клім... відновилас... трав'яний... бувати, — в...

Одна з особ... мешканців...

— Як н... з 2019 року... ляти його п...

краб доси... За останній... лярів. Були... відпочивал...

гляд — два... і значні роз... 40 сантиме...

імовірно за... креслює С... харчується...

може і риб... має природ... нієї самки...

масово ро... вже є, цей... шкоди місц...

ведеться б...

Рапани

Свого ч... рапану —... щує чорном...

— Зараз... сконально...

кість рапа... пірнають д...

в морі. І з... багато — м...

родних вор... — Рапана,

їхня чисел... на. До тог...

приватник... та запусті...

дарство. І... перший ур...

Тож без... лишаться.

Головне... обережно... на дно піс... вати не ва... історія.

і риби: біля Одеси

Трав'яний краб.

ас взимку через сильні морози. Зараз, зі
мату, його популяція біля одеських берегів
я. Масово розвиваються **краб-плавунець**,
краб — у такій кількості, що їх можна до-
важає вчений.

станніх гучних знахідок — **блакитний краб**,
західної частини Атлантичного океану.

вий вид для Чорного моря, він фіксується
у. А в останній рік — починає масово засе-
івнічно-західну частину. Зараз **блакитний**
ть часто зустрічається в дельті Дунаю.

й час там спіймано більше десятка екземп-
випадки, коли блакитний краб траплявся
ьникам. У нього дуже характерний ви-
шили з боків тіла, блакитне забарвлення
зміри. Найбільший краб може вирости до
трів. І саме цей вселенець несе найбільш
грозу екосистемі Одеської затоки, — під-
ергій Хуторний. — Це активний хижак,
і молюсками, і дрібнішими видами крабів,
у ловити. Біля одеських берегів у нього не-
дних ворогів. Плодючість — шалена: у од-
— до півтора мільйона ікринок. **Якщо він**
змножиться, а передумови для цього
агресивний вид може завдати значної
цевій фауні. Тому, якщо до цього дійде, до-
лакитного краба виловлювати.

Блакитний краб.

и проти мідій

масу одеситів закликали виловлювати
ще одного агресивного вселенця, що зни-
морську мідію.

з ми не можемо вийти в море, щоб до-
провести дослідження, встановити кіль-
ни. Хоча від Інституту морської біології
ва водолази, які мають допуск на роботу
а їхніми візуальними оцінками, рапани
майже напевно стало більше. Адже при-
рогов у неї немає, — підкреслює вчений.
звичайно, мідій під'їдає. Але сказати, що
ьність катастрофічно знизилася, не мож-
ж на **Сухому лимані минулого року**
ки взяли в оренду ділянку водойми
ли експериментальне мідійне госпо-
ймовірно, восени вже зможуть зібрати
ожай.

улюблених морепродуктів одесити не за-

— на ската не наступити і дракончика
зняти з гачка. Хоча й про мазут, що осів
ля аварії в Керченській протоці, забу-
рто. На жаль — це довготривала сумна

Вероніка ПОЛИЩУК
Фото Олександра КУРАКІНА

Запитайте одеситів,
чи знають вони
диригента Хобарта
Ерла, і, швидше за все,
почуєте у відповідь:
«Звичайно, нещодавно
були на його концерті у
філармонії!». А ось про
Хобарта Ерла-гольфиста
знає мало хто. Тому
сьогодні ми заглянемо
у маловідому частину
біографії одеського
диригента — його
захоплення гольфом!

Хобарт Ерл (стоїть у центрі) у складі команди з гольфу під час навчання у Шотландії.

Не тільки диригент:

одеський маестро Хобарт Ерл про свою пристрасть до гольфу

Гра, яку або люблять, або не терплять

Якось диригента Хобарта Ерла пред-
ставили як «одесита американського по-
ходження» — і це його розсмішило, адже
зазвичай усе навпаки. Сьогодні ж він
говорить не про музику, а про іншу свою
пристрасть — гольф. Пристрасть непро-
сту: сам Ерл упевнений, що гольф — це
гра, яку або люблять, або не терплять.
Середнього не дано!

— Коли ви вперше взяли до рук ключку?

— Я виріс у Венесуелі, а там головним
спортом був бейсбол. Ми часто грали в
школі, а мій батько навіть виступав за уні-
верситетську команду. Я — шульга. Писав,
кидав та відбивав м'яч лівою рукою. Коли
в дев'ять років мені вперше дали гольф-
ключки, знайомий професійний гольфіст
порадив батькові: раз син — шульга, то не-
хай грає як правша — буде сильна ведуча
рука. Так мені видали ключки для правші.
Спочатку це викликало «шок у системі»: у
бейсболі я добре відбивав м'яч лівою, а
тут довелося перевчатися. Але поступово
я звик. Можливо, саме це й розвинуло в
мене здатність працювати обома руками,
адже диригентську паличку я теж тримаю
правою. Все завдяки гольфу!

— І скільки часу пішло на тренуван-ня?

— Багато! Гольф вимагає величезної
кількості тренувань! Я багато грав, поки
в 11 років не поїхав навчатись у шотланд-
ську школу-інтернат. Взимку там у гольф
особливо не грають, тож займатися ви-
ходило не цілий рік. Але на канікули я по-
вертався до Венесуели і знову виходив на
гольф-поле. У підсумку до 18 років посів
п'яте місце на національному юніорському
чемпіонаті у Венесуелі.

Хто і де грає у гольф?

— А наскільки взагалі можна порівнювати гольф у Шотландії та Венесуелі?

— Шотландія — батьківщина гольфу,
там у нього грають усі: молоді, літні, ба-
гаті, бідні... У Венесуелі ж, як і у всій Ла-
тинській Америці, гольф з'явився лише у
XX столітті. До речі, в дитинстві на одному
з чемпіонатів у Венесуелі я бачив арген-
тинця Роберто де Віченцо — легенду ла-
тиноамериканського гольфу. У 1968 році
він виграв British Open, один із чотирьох
головних турнірів світу. Ми, діти, тоді дуже
пишалися, що є такий відомий латиноа-
мериканець, який досяг світової популярнос-
ті у грі «англомовного» світу. Гольф якраз
і є сильним в англомовних країнах — від
Австралії до ПАР, де в 60-х блискуче грав
Гарі Плеєр. Першим європейцем, який до-
сяг успіху на такому рівні, став іспанець

Себастьян Бальєстерос. Іспанія досі є найбільш
«гольфовою» країною Середземномор'я,
яка помітно випереджає, скажімо, Італію
чи Грецію.

— Ви досі граєте?

— За останні 30 років — не частіше
ніж п'ять разів на рік, на жаль. Іноді, що-
правда, виходить грати під час гастро-
лей. Якось в Австралії мене запросив
на майданчик губернатор: він довідався,
що я гольфіст. Це були дев'яності, але
досі добре пам'ятаю цю гру, тому що на
майданчику було безліч австралійських
тварин. А у Південній Каліфорнії місцевий
оркестр спеціально поселив мене просто
на гольф-майданчику!

— А які гольф-клуби запам'яталися?

— Насамперед ті, на яких я виріс, —
майданчики Каракаса. Їх п'ять — великі,
гарні, індивідуальні, кожен по 18 лунок.
Коли до влади прийшов Уго Чавес, він
хотів відібрати ці землі, але потім відмо-
вився від цієї ідеї — поля забезпечували
багато робочих місць. Вони досі існують,
хоча у Венесуелі зараз абсолютна ката-
строфа як в економічному, так і в соціаль-
ному плані. З інших місць — шотландські
гольф-майданчики неподалік моєї школи.
Один із них навіть входить до списку най-
кращих у Північній Шотландії. Мені поща-
стило наживо побачити British Open у Сент-
Ендрюсі 1978-го, тоді виграв легендарний
Джек Ніклаус. Сент-Ендрюс — це ж бать-
ківщина гольфу! 2023-го я знову побував
там — читав лекцію «Україна. Музика під
час війни» у місцевому університеті.

Як стати гольфістом?

— Що б ви порадили юним гольфіс-там?

— Гольф — це гра, для якої потрібне
поєднання фізичного дару з дисципліною.
Якщо даси емоціям вийти з-під контро-
лю, дозволиш вивести себе — нічого не
вийде. Моя мама вважала, що поле для
гольф — ідеальне місце для юнака, щоб
навчитися розуміти себе.

— А з якого віку варто починати?

— Гольф, як і багато іншого, краще
освоювати з дитинства. Це технічно то-
чна гра, і рухи легше закріплюються, коли
формується м'язова пам'ять. Завдяки їй
можна зберегти пристойний рівень у до-
рослому віці. Можливо, я був би серйозні-
шим гольфістом, якби продовжував ре-
гулярно тренуватися. Але юнацький досвід
дозволяє підтримувати рівень досі. Хоча
чимдалі, тим складніше грати так само
добре.

Чи потрібні Одесі гольф-клуби?

— Що ви скажете тим, хто вважає: «Під час війни не до спорту та культури»?

Хобарт Ерл (праворуч) з лідером гольф-спільноти Одеси Сергієм Коваленком.

— Коли для країни є серйозна загроза,
з'являються різні правила. Я пам'ятаю,
мій друг, міністр закордонних справ Укра-
їни Геннадій Удовенко, розповідав, як
95-го ходив на роботу в бронжилеті. Ця
розмова була задовго до 2014-го, і тоді
це мене здивувало. На запитання «Наві-
що?» він пояснив, що тоді була серйозна
загроза для самостійності України, тому
такі заходи були необхідні. Сьогодні ми
знову проходимо через випробування.
Становлення України як повноцінної
держави торкається всіх сфер — суспіль-
ної, культурної, спортивної. Кожна з них
важлива для країни, зміцнює її, особливо
у лихоліття. І тоді країну набагато склад-
ніше зруйнувати.

— А розвиток гольфу в Одесі допо-міг би покращити імідж міста?

— Безперечно! Це є плюс для туризму.
Наприклад, у нас є гольф-парк на Лан-
жероні — місце, куди я можу привести
друзів-іноземців. Спочатку гольф не був
призначений для спілкування, але поти-
хеньку друзі проводили все більше часу
на гольф-майданчиках, а ще їхні сусіди,
колеги і, звичайно ж, бізнес-партнери.
Адже набагато приємніше вирішувати
ділові питання на свіжому повітрі, а не
в задушливому офісному приміщенні.
Отже, розвиток гольфу в Одесі — крок у
потрібний бік.

Інна ІЩУК

Чи можна стати пасічником, якщо боїшся бджіл?

Про ветлікаря з Кодими і його ідеальну пасіку

Вберегти вдалося всіх бджіл

Коли перед Богданом постало питання, ким бути, хлопець обирає між ветеринарією і економікою. Батько порадив обрати професію ветеринара, адже Богдан змалку любив тварин і хотів всім допомогти. Закінчивши з відзнакою Вінницький технікум ветеринарної медицини, він продовжив навчання в Одеському аграрному університеті на ветеринарному факультеті. Повернувшись до рідного міста, де й донині працює ветеринаром.

— Мій тато — Микола Шепеля — скрізь брав мене з собою: на риболовлю, на охоту, на пасіку. Він прагнув навчити мене, як він казав, чоловічим справам, — згадує Богдан. — Коли у тата стався інсульт, він сказав: «Сину, мусиш зайнятися бджолами, бо пропадуть». Тоді я звернувся до знайомого пасічника і попросив, щоб він мені розказав, що й до чого. Через декілька днів я вже опановував сам цю складну науку, — розповідає Богдан.

Багато читав спеціальної літератури, і сьогодні послуговується книгою «Робота на пасіці», яку подарував йому дідусь дружини Росіни. Згодом тато одужав і був завжди поруч, скеровував, підказував. Тоді вдалося зберегти всі бджолосім'ї, і тато ним дуже пишався. З тих пір медова справа зайняла чільне місце у його житті.

Де це ідеальне місце для пасіки і для людей?

Згодом пан Богдан вирішив мати свою пасіку. І почав шукати для неї ідеальне

місце. І знайшов його у селі Шершенці, що розташувалося на пагорбах Поділля. Тут, біля старого млина, в ущелині, посеред багатій рослинності стоїть глинобитна хата, а навколо неї — завітчані бджолині хатки. Поруч жебонить річка Білочі.

Богдан каже, що і його бджілкам тут, серед затишної природи, добре. Адже далеко за медоносами не треба літати. І джерельна вода поруч. Тож на березі річки можна спостерігати багато крилатих трудівниць. Тут не тільки бджоли почувуються комфортно і затишно, а й гості, які приїждять відпочивати та набиратися сил і здоров'я.

Краплину меду можна виміряти в кілометрах

— А знаєте, що бджолі потрібно налітати триста тисяч кілометрів, відвідати десять мільйонів квіток, щоб зібрати кілограм меду? — запитує пасічник.

І починає з любов'ю розповідати про бджіл, наголошуючи на тому, що людині є чому у них повчитися. Найважливіше — працьовитості. Вулики гудуть вдень і вночі. Бджола майже не спить. У них свій устрій, кожна з бджіл знає свою справу. Тут є королева-матка, розвідники, охорона, годувальниці, працівниці. У будиночку живе від 60 до 120 тисяч комах.

Спочатку чоловік боявся бджіл, а згодом звик, що вони інколи жалють. Дістає жало і працює далі. Коли гарна погода і у бджіл є запас меду, працює біля вуликів навіть не запалюючи димар, каже, що тоді вони на нього не звертають уваги.

Коло бджіл завжди вистачає роботи, а найбільше її при викачці меду. Але качати мед господарю дуже подобається. Адже це результати праці божих комах і людини. І якщо інші пасічники залучають до цієї роботи рідних чи друзів, то Богдан з усім воліє справлятися сам.

— Нехай це займе трохи більше часу, але я зроблю все сам, бо знаю, що за чим робити. І хоч ці турботи втомлюють, все ж вони приємні.

Правильний мед від правильних бджіл

— Цього року майського меду не було. До початку червня йшли дощі, весна була холодна, з нічними заморозками. А це позначилося на цвітінні медоносів, звідси і на збір меду — бджоли майже не працювали, просто не могли. Сподіваємось на

Чим багатий мед із різнотрав'я

В ньому є близько п'ятдесяти корисних речовин. У зрілому меді майже сорок відсотків глюкози, трохи менше фруктози, сахарози, є білкові речовини, вітаміни групи В, Е, К, С.

літній збір, який дасть мед із різнотрав'я. Він має надзвичайно приємний смак і дуже корисний як загальнозміцнюючий та при боротьбі із застудами, для підвищення імунітету, — зазначає пан Богдан.

Та пасічник акцентує, що все це є у натуральному меді, виробленому бджолами, які не знають цукру. Адже окремі бджоларі з метою економії годують бджіл взимку цукровим сиропом, а не медом, як належить. Тоді у бджіл руйнується ферментний апарат. Вони дають мед, але він не має лікувальних властивостей, бо в ньому відсутня біологічна активність.

Щедрі дарунки від родини бджоларів

Цього року Росіна, дружина пасічника, захопилася виготовленням ароматних свічок з воску.

— Така свічка пахне медом і квітами, має гарний колір. Її аромат заспокоює. Бджолиний віск має лікувальні властивості. В народі його використовують для лікування запалення гайморових пазух, від нежитю, при ревматичних болях, як протизапальний засіб. Свічка із бджолиного воску під час горіння очищає все навколо, — ділиться знаннями жінка.

Крім того, Росіна готує настоянку прополіса, яка є гарним антисептиком, протигрибковим засобом та антибіотиком. Якщо, наприклад, у медову воду додати прополіс, то це знімає запалення. А маточне молочко покращує імунітет та відновлює клітини печінки.

До речі, ароматні свічки та бджолопродукти подружжя готує не на продаж, а щедро роздаровує рідним, друзям і просто знайомим.

Як згадує Росіна, її прабабуся Мотя любила повторювати: «Ще, дочко, ніхто три рукави не зносив. Все, що робиш, то собі».

— Коли добру енергію віддаєш, то вона до тебе добром повертається, — переконані Шепелі.

Коли мед розливаєш — зберігай тишу

Подружжя розповіло, що, розливаючи мед, ніколи не підвищують голос, здебільшого мовчать чи подумки читають молитви. Адже вважають, що разом з медом передаються людям думки та емоції, тож нехай вони будуть добрими.

А ще пасічник сам доставляє мед людям. Так, здати мед заготівельнику простіше і швидше. Але Богдан прагне і тут робити добро людям. І зізнається, що отримує задоволення від спілкування, від нових знайомств.

— Мед має бути щодня на вашому столі, — переконує Богдан. — Вся наша сім'я щодня споживає мед. Корисно розчинити

Пасічник Богдан Шепеля.

чайну ложку меду у склянці теплої води і випити за тридцять хвилин до сніданку та на ніч. Зранку це допомагає травній системі та зміцнює серце і судини. А випитий на ніч — сприяє кращому сну. Мед попереджає багато хвороб, заспокоює нервову систему.

Купуйте у людей, яким довіряєте

— Що є найважливішим у вашій справі?

— Все потрібно робити з душою, тоді все буде добре, — каже Богдан. — Доглядати бджолосім'ї непросто. Для цього треба постійно вчитися, набиратися досвіду, проводити профілактику хвороб. Важливим є вибір місця для пасіки — бажано, щоб воно було серед різнотрав'я. Праця на пасіці дає душевний спокій та продовжує життя. Тому до бджіл треба ставитися з любов'ю. І йти до них лише з гарним настроєм.

— Де краще купувати мед?

— Найкраще мед купувати у того, кому довіряєш. Нагадаю, що мед, зібраний правильно, містить багато корисних речовин і майже всю таблицю Менделєєва.

Мед зі своєї пасіки відправляє захисникам

Щоразу, коли Кодимщина збирає сили для воїнів, Богдан передає на фронт мед зі своєї пасіки.

— Воїнам потрібне здоров'я. А мед дає фізичні та духовні сили, лікує багато хвороб, — каже пан Богдан. — Це якраз те, що потрібно нашим воїнам.

Богдан переконаний, що після російсько-української війни світ зміниться на краще. А природа, незважаючи на людську агресію, живе своїм життям, прагне відновитися, загоїти рани.

— Гарним прикладом для людини є бджоли, які навіть у розбитих містах та селах, без догляду людини, не перестають працювати, носити мед і дбати про гармонійне життя бджолосім'ї, — розмірковує Богдан Шепеля. — Цього сьогодні дуже не вистачає людям.

Бджоларі Богдан і Росіна Шепелі.

Настоянка з прополісу власного виробництва.

11 Райони Одещини: від Дунаю до Поділля

Наближення фронту на Покровському напрямку до селища Межова, що на Дніпропетровщині, змусило родину Семенюків з дев'яти осіб перебратися на більш безпечну Одещину. В селах Познанка Перша і Друга Зеленогірської громади вимушені переселенці придбали по старенькій хатинці й уже потроху обживаються. Семенюки були відомі своїм волонтерством у рідному селищі. За роки війни їхня 14-річна донька Діана разом з меншою сестричкою Камілою та шкільними друзями зібрали на підтримку ЗСУ понад три мільйони гривень. Тепер і на Одещині про їхні благодійні справи знають багато людей.

Три мільйони зібрали діти на ЗСУ

Як велика родина Семенюків обживається на Одещині й продовжує допомагати воїнам

Переїхати до Познанки порадив військовий

«Гарні, дружні та хазяйновиті люди» — так відгукуються про новоселів познанчани, які допомогли Семенюкам облаштуватися на новому місці.

В середині червня переїхали в мальовничі села над Кодимою подружжя Максима і Людмили Семенюків з дітьми Діаною, Камілою та Іванком, батьки-пенсіонери Максима Ігор та Наталя, 84-річний дідусь Іван Семенюк, а також мати Люди Раїса Шовкун.

Порадив їм обрати цей край боєць з Познанки Володимир Тонін, який воює в лавах 37-ї бригади.

— Від Межової до лінії фронту — близько 15 кілометрів. Щохвилини до нас докочувалося відлуння вибухів. Росіяни й досі нещадно б'ють по нашому містечку дронами, керованими авіабомбами та артилерією. Часто гупало неподалік нашої хати. Школа, багато будинків та магазинів зруйновано, є загиблі. Через ворожі атаки були постійні перебої зі світлом, також майже не було мобільного зв'язку. Наша прифронтова Межівська громада щоденно зазнавала й досі зазнає ворожих атак, тому місцеві жителі змушені покидати рідні домівки. Аби врятуватися, наприкінці травня вирішили виїжджати. Куди їхати, обрали не випадково, — розповів Максим Семенюк. — Якось я ремонтував автівку військових, які обороняють Дніпропетровщину, то познайомився з Вовою з Познанки. Той і порадив переїжджати в його село.

Найважче переживає переїзд із рідної хати дідусь

Спершу подружжя приїхало сюди на оглядини й придивитися хати, придатні для життя. Домовившись із власниками за доступну ціну, поїхали збиратися.

— За допомогу з ремонтом техніки комбат виділив нам вантажівку для перевезення майна, а пасажирський мікро-

автобус надала гуманітарна місія «Пролісок». Нещодавно Володя був у відпустці, то навідався до нас в гості. Дякую місцевим жителям, що гарно прийняли й допомогли.

Батьки молодят мешкають окремо, у власній хатині. Максим з дружиною, дітьми, дідусем і тещею — в іншій. Їхня добротна хатина стояла пустою років зо два, то їм добряче довелося попотіти, щоб привести оселю до ладу та викоринити бур'яни з городу.

Господиня Людмила каже, що восени зорють, а весною городину висадять. Сподівається жінка, що родина як вимушені переселенці отримає належні державні виплати. На щастя, громада інколи допомагає продуктами.

Найважче за всіх переїзд переживає престарілий дідусь Іван — він власноруч будував рідну хату, яку довелося покинути. Гнітить старенького, який пропрацював десятки років бригадиром будівельної бригади, що вороги знівечили працю його життя. Чимало зведених ним будівель, зокрема школа, дитсадок, клуб, поруйновані.

На жаль, з роботою у селі кепсько, тож Максим Семенюк вже ладнає гараж, щоб підробляти ремонтом автівок, як це він робив у Межовій.

Сподіваються переселенці, що Познанка стане їм другою домівкою, адже дітлашня прижилася напрочуд добре, здружилися з ровесниками. Діана для юних познанчан проводить у клубі майстер-класи з виготовлення патріотичних сувенірів та оберегів.

Діти зібрали коштів майже як уся громада

Після приїзду в село Семенюки якось дізналися, що чоловік привітної місцевої продавчині Ангеліни воює у 22-й ОМБр на Харківщині і його підрозділ потребує позашляховика для виконання бойових завдань.

Не сплигло й двох місяців, а невгамовна юна волонтерка Діана Семенюк, оголосивши збір на авто для цієї бригади, об'єднала однодумців і вже зі-

брала більше десяти тисяч гривень. Лише на недавній дитячій благодійній акції «Оберіг за донат для ЗСУ» було виручено декілька тисяч.

Загалом за перші два роки війни юні волонтери з Межівської громади для потреб Збройних сил України зібрали більше мільйона гривень. Лише під час масштабної акції «Авто для фронту» Діана Семенюк передала волонтеру 160 тисяч, а уся громада задонатила лише на 20 тисяч гривень більше. Разом із нею найактивніше волонтерили її восьмирічна сестричка Каміла, Дмитро Матюхін, Маша Ситниченко, Еліна Паніотова, Оля Пазика.

Загалом школярі влаштували сотні благодійних ярмарків та акцій, щоб зібрати понад три мільйони гривень. Про них у Межівській громаді й досі кажуть, що це маленькі люди з великими серцями. За свою підтримку діти отримали багато подяк від підрозділів, яким вони допомагали.

А ми любимо ЗСУ рідненьке!

На Одещині свій перший благодійний ярмарок на підтримку ЗСУ 14-річна Діана Семенюк влаштувала в сусідній Балті 19 липня. Тоді було розпродано патріотичних оберегів та зібрано донатів на картку на 6,5 тисячі гривень.

— У Межовій ми вперше самостійно вийшли на ярмарок 24 вересня 2022 року. Хоча й до цього були учасниками благодійних заходів. Найперше ми донатили для бійців 108-ї бригади тероборони. Адже найріднішим для нас залишається 203-й батальйон цього підрозділу, у складі якого боронять землю багато земляків з нашої Межівської громади. Також допомагали багатьом іншим бригадам. Збирали кошти на автомобілі, генератори, зарядні пристрої, тепловізори, інструменти, запчастини на авто, теплий одяг, засоби гігієни та багато-багато іншого. За будь-якої погоди о 8-й годині суботнього ранку ми виходили на ярмарки. Біля столика, заповненого різноманітними виробами на патріотичну тематику та смаколика-

МЕЖИРІЧЧЯ

(між Дністром та Південним Бугом)

Любашівка○Миколаївка○Ширяєве○Ананьїв
○Захарівка○Велика Михайлівка○Саврань

ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ

Родина Семенюків.

Збір коштів на авто в Балті.

Відзнака волонтерам від вдячних воїнів.

ми, облаштували невеликий стенд із фотозвітом та гаслом «А ми любимо ЗСУ рідненьке!» Ціни не ставили. Люди давали, кому скільки не шкода. Отой саморобний стенд я забрала з собою у Познаку і вже кілька разів розгортала його в Балті для збору коштів, — розповіла Діана Семенюк. — Адже за-

хисники з 22-ї окремої механізованої бригади щодня стоять на захисті України. Зараз їм дуже потрібне авто — швидке, надійне та прохідне. Без нього неможливо оперативно доставляти спорядження, евакуювати поранених та виконувати завдання на перед-

18'08

• ПН

1+1 УКРАЇНА

06.30 Сніданок з 1+1

10.30, 05.05 Одруження наосліп

12.00, 12.55, 13.50 Комедія «Моя улюблена страшко»

14.50 Х/ф «Таємниці кросвордів»

16.25, 17.20, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня новий Амстердам»

18.10, 19.05, 20.05, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2»

23.45 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден»

01.35 Світ навиворіт

02.45 Говорить вся країна

СТБ

04.00, 10.05, 01.35 Т/с «Історія одного зло-чину»

07.35 Т/с «Мислити як зло-чинець»

13.45 Т/с «Сліпа»

17.30 Т/с «Слід»

20.00 Т/с «К.О.Д.»

21.45 Т/с «Черговий лікар»

23.40 Т/с «Агенти справедливості»

ICTV 2

03.00, 06.05, 07.55, 22.00, 23.50, 00.10 Грома-дянська оборона

03.40 Т/с «Відділ 44»

05.10 Служба розшуку дітей

05.15, 23.00 Антизомбі

07.00 Ранок у великому місті

09.15 Т/с «Гарячий»

11.55, 13.30 Т/с «У полі зору»

14.25 Х/ф «Охоронець»

16.20 Х/ф «Без жалю»

18.15 Х мліл

20.00 Т/с «Коп з минулого»

00.00 Звернення Президента України

00.40 Т/с «Чак»

02.55 Т/с «Люцифер 3»

2+2

06.00 Шалені перегони

06.35, 23.40 Т/с «Ворон та Воробійов»

14.00 Х/ф «Скеля»

16.25, 01.35 Загублений світ

17.20 Загублений світ. Загубле-ний в океані

18.15 Х/ф «Ейр Америка»

20.15 Х/ф «Чорний лотос»

22.00 Т/с «Чорний список-2»

04.40 Джедаї

ТЕТ

06.00, 04.05 Чотири весілля

07.00 Найкраща оселя

08.00 Моя суперродина

10.00 Т/с «Усі жінки - відьми»

13.10 Х/ф «Осляча шкура»

14.10 Х/ф «Бетховен 2»

15.50 Х/ф «Ніч у музеї»

18.00 Х/ф «Уяви собі»

20.00 Х/ф «Пригоди у Vegasі»

22.00 Т/с «Скажені сусіди»

00.00 Т/с «Добра відьма»

02.10 Т/с «Нове життя Васи-лини Павлівни»

03.10 Т/с «#ЯЖЕБАТЬ»

04.50 Ближче до зірок

5 КАНАЛ

06.15, 07.10, 00.00, 00.50

Д/ф «Мозок»

08.00, 23.00

Час новин.

08.40, 22.15

Серед нас

09.00

Хвилина мовчання

09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00

Час новин

09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40

Марафон «Не-зламна країна»

14.45, 04.30, 05.15

Гра долі

20.00

Дайджест

20.35

Невигадані історії

21.45

Хто з Мірошинченко?

22.45

Новини ВВС

01.40, 03.35

Д/ф

Н1

03.00 Дай Лапу

04.40 Так не буває

07.55, 00.55

Інший світ

10.00, 10.50, 20.20, 21.00

Т/с «Мисливці за реліквіями»

11.45, 19.05, 22.00

Камон з Узол і Манько

12.55

Світ_огляд з Машею Себовою

14.20, 16.45

Орел і Решка.

17.40

Дайджест

18.00

Пригоди з Яною Метьолькіною

23.55

Хижі до іжі

НТН

05.45, 17.30

«Речдок»

09.05, 01.25

Випадковий свідок

10.25, 23.50 Т/с «ФБР»

12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»

14.00, 21.20 Т/с «NCIS»

16.30 «Речдок. Велика справа»

02.30 «Речовий доказ»

03.30 Правда життя. Професійні байки

04.30 «Таємниці світу»

05.00 «Театр бойових дій. Залізна завіса для Чехова»

НОВИЙ КАНАЛ

03.00 Працюємо заради май-бутнього

03.15 Знають навіть діти

03.45 Ексі

05.15 Т/с «Мерлін»

06.50 Вік на вік

08.35 Т/с «Зв'язок»

10.20, 20.10 Хто зверну?

12.15 М/ф «Лихо мурашине»

13.55, 16.00 Х/ф «Блейд»

18.05 Т/с «Будиночок на щастя»

22.00 Х/ф «Пункт призна-чення»

23.55, 00.10 Х/ф «Хижа в лісі»

00.00 Звернення Президента

01.40 Служба розшуку дітей

01.45 Аферисти в сітях

02.30 Розкажи історію

ЕСПРЕСО TV

00.00, 03.20, 06.00, 11.10, 16.10

Студія Захід з Антоном Борковським

00.35, 04.15

Суботній політклуб

02.30

Европейці з Лесею Вакулюк

07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.00

НОВИНИ

07.10, 08.10, 09.01, 10.10

Інформаційний марафон

09.00

Хвилина мовчання

12.30

Розмовна студія

13.10

Політклуб Віталія Пор-тнякова

15.00

СвітОгляд з Євгеном Магдою

17.10, 22.00

Коментар з Анто-ном Борковським

18.15

Великий ефір Василя Зими

20.00, 21.15

Вердикт з Сергієм Руденком

21.00

BBC News Україна

23.00

Свобода Live

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 23.00, 04.00

М/с «Баранчик Шон»

06.30, 02.40

TiVi Абетка

07.00 Зірки-Малюки

07.30 Майстерні Бібі

08.30, 15.00, 18.30, 20.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці»

09.05 Здорове харчування

09.20, 14.35 Кумедні

10.00, 18.00, 22.00 М/с «Тобот»

10.30, 17.30, 22.30 М/с «Бей-блейд Х»

11.00, 17.00, 21.00 М/с «Су-пергерой Коді»

11.30, 15.30, 19.00 М/с «Ро-бокар Полі»

12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая»

12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер»

13.30 Online-садок НУМО (UNICEF)

14.00, 01.20, 03.30 М/с «Майстерня Бібі»

14.30 М/с «Іскорки суперсил»

21.30 М/с «Космічний старт»

00.00, 05.00 Хі та Ха

01.50 М/с «Гав Гав Гав»

02.20 Зірки Малюки

03.00 Веселі саморобки

МЕГА

06.00 Шість соток

07.50 Удачний проект

08.50 Містична Україна

09.40 Брама часу

10.30, 16.05 Таємниці світу

11.40 Африка: Континент велетнів

12.35 Пекельна десятка

14.30 Містичні історії

17.25 Скептик

17.50 Королі Франції

19.50 За крок до істини

21.50 Гра на виживання

23.40 Слідами великих письменників

01.20 Правда життя

02.50 Останній день диктатора

ENTER-FILM

06.00 Спеціальні репортажі Валерії Мікульської

06.30, 02.00 Квадратний метр

08.00, 00.00 Зірки долі

08.30, 12.55, 16.25, 23.00

«Таємниці світу»

09.00 Корисні поради

10.00, 15.25, 01.00

Удачний проект

11.00, 14.30 Шість соток

11.55, 17.30, 00.30

Правда життя

13.55 Садові поради

18.00 Т/с «Мафіоза»

03.00 Єдині новини

13.35 М/с «Дикі Скрічери»

13.55, 23.30 М/с «Зак Шторм»

14.25 М/с «Бейблейд Х»

14.50, 17.50 М/с «Дрімзз»

15.20 М/с «Монстр-Хай»

15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та його моря»

16.10, 18.45 М/с «Щенячий патруль»

17.05 М/с «Губка боб»

20.00 М/с «Еббі Хетчер»

20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт»

21.00 М/с «Тара Данкан»

00.00 Знімала мама

02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.35, 08.20, 23.15, 00.05, 00.50, 01.40 Т/с «Відважні»

09.10, 10.00, 10.45, 11.35, 20.10, 21.00, 21.45, 22.30 Т/с «Ніконов та КО»

12.15, 13.05, 13.55, 14.45 Т/с «Ментівські війни. Київ»

15.30, 16.15, 17.05, 17.55, 02.25, 02.55, 03.40, 04.25, 05.10 Т/с «По-шта»

18.45, 19.25 Т/с «Гаряча точка»

XSPORT

06.00 Більярд. Турнір до Дня Незалежності України

«Хто якщо не ми».

Півфінал

08.00 Бодібілдинг. Відкритий Кубок України WABBA 2025 г.

09.10, 10.55, 11.55, 12.55

Телемагазин

10.40, 12.40

Бокс

11.40

Змішані єдиноборства

17.55 Х/ф «Мене звуть Нікто»

20.05

Військово-технологічний спорт. Кубок України. Прем'єра

21.30, 01.05

TOTAL COMBAT

22.00 Х/ф «Таємниця Аляски»

00.15

Спідвей. Гран-прі. Етап 8. Рига

01.30

Благодійний вечір боксу

03.00

Інформаційний марафон

VIASAT EXPLORER

06.15 Автомобілі мрії

07.00 Австралійські ловці бугаїв

07.30, 10.25, 11.20, 14.10, 15.10, 16.05, 20.05, 21.00, 00.55, 01.55

Австралійські золотощукачі

08.30, 09.25, 18.05

Австралійські мисливці на лобстерів

12.20 Австралійські далекобійники

13.15 Пошукова команда в Австралії

17.05, 22.55, 03.35

Мисливці за підземними скарбами

22.00 Останні капітани

00.00, 04.30

Реальні далекобійники

02.50 Австралійські далекобійники

05.20 Реальні далекобійники

VIASAT HISTORY

07.20 Родові прокляття

07.50 Заборонена історія

08.50, 14.55, 21.00, 02.15

Військові заводи

09.45, 15.55

Нормандія

10.45, 16.55

Революції, що змінили історію

11.50, 18.00

Вікінги

12.50, 01.10

Друга світова війна

13.50, 19.55, 03.10

Друга світова - битви за Європу

19.00, 04.05

Світова війна

22.00

Манхеттенський проект у кольорі

23.00, 00.05, 04.50, 05.45

Історія без прикрас

ZOOM

06.00 «Страх у твоєму домі»

07.40

Випадковий свідок.

Катастрофи

08.50, 01.15

«Судові справи»

11.20, 05.00

«Речовий доказ»

12.30, 19.40

«Речдок»

16.20

«Легенди карного розшуку»

18.00 Т/с «Морський патруль»

22.45

«Реальне ФБР»

00.10, 04.00

«Таємниці світу»

02.05

«Історії війни. Гвардія наступу»

02.45

«Правда життя»

NATIONAL GEOGRAPHIC

06.05, 06.25

Наукові дурниці 7:

06.45

Справжній суперкар: Maserati для гонки Le Man

07.30

Справжній суперкар: Sub Zero Porsche

08.20

Мегаліси: Гонконг

09.10

Мегаліси: Лас-Вегас

10.00, 02.00

Осушити океан: Peic Malaysia Airlines 370

10.50, 02.50

Осушити океан: Втрачені світи Середземномор'я

11.40, 18.00

Загублені скарби Риму: Римські міста у пустелях

«ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ»

18 — 24 серпня

12 стор.

12.30, 19.00, 04.30

Загублені скарби Риму: Битви на кордоні імперії

13.20, 20.00, 05.20

Загублені скарби Риму: Великий римський вал

14.10, 21.00

Загублені скарби Риму: Геркуланум, това-риш з нещастя

15.00

Реконструкція авіакатастроф: Boeing 737 MAX

16.00

Розслідування авіакатастроф: Катастро-фа у Станстеді

17.00

Розслідування авіакатастроф: Подвійне рішення комісії

22.00

Царство мумій: Порожній саркофаг

23.00

Царство мумій: Таємна кімната

00.00

Загублені міста, виявлені Альбертом Ліном:

01.00

Загублені міста, виявлені Альбертом Ліном: Висока земля

03.45

Загублені скарби Риму: Римські міста в пустелях

DISCOVERY CHANNEL

06.00, 06.30, 12.00, 12.30, 17.00, 19.00, 04.00

Махінатори

07.00

Автосвіт Майка Брюера: Низька підвіска

08.00, 16.00, 18.30

Як це влаштовано?

08.30, 18.00

Як це зроблено?

09.00, 09.30

Забуте та по-ховане

10.00

Реставратори: Довга за ниточки

11.00

Мисливці за старовиною: класичні авто

13.00, 14.00, 15.00

Лісував на болотах

16.30

Мисливці за крихітними будинками: Мама у крихітному будинку

20.00, 21.00, 02.00

Голі та налякані

23.00

Аляска: останній рубіж

00.00, 05.00

Реставратори

01.00

Бунтівний гараж: Преоб-раження Satellite 69-го року, 2 год.

19'08 • ВТ

1+1 УКРАЇНА

06.30 Сніданок з 1+1

10.30, 04.50 Одруження наосліп

12.00, 12.55, 13.50 Комедія «Моя улюблена страшко»

14.50 Х/ф «Таємниці кросвордів»

16.25, 17.20, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня новий Амстердам»

18.10, 19.05, 20.05, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2»

23.45 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден»

01.35 Світ навиворіт

02.45 Говорить вся країна

СТБ

03.25, 10.15, 01.35 Т/с «Історія одного зло-чину»

07.50 Т/с «Мислити як зло-чинець»

13.45 Т/с «Сліпа»

17.30 Т/с «Слід»

20.00 Т/с «К.О.Д.»

21.45 Т/с «Черговий лікар»

23.40 Т/с «Агенти справедливості»

ICTV 2

03.00, 02.05 Т/с «Люцифер 3»

03.55 Т/с «Відділ 44»

05.30, 07.55 Антизомбі

07.00 Ранок у великому місті

08.45 Т/с «Гарячий»

12.05 Т/с «У полі зору 3»

14.35 Х/ф «Добре на природі»

16.15 Х/ф «Викидайли»

18.00 Т/с «Коп з минулого»

21.45 Х/ф «Насоріг»

23.45, 00.10 Т/с «Чак»

00.00 Звернення Президента України

2+2

06.00, 04.35 Джедаї

07.10, 08.55 Т/с «Кістки»

11.30, 01.35 Загублений світ

16.55 Х/ф «Підстава»

18.20 Х/ф «Людина, що біжить»

20.10 Х/ф «Тасманий агент»

22.00 Т/с «Хорний список-2»

23.40 Т/с «Ворон та Воробйов»

ТЕТ

06.00, 04.00 Чотири весілля

07.00 Найкраща оселя

08.00 Моя суперродина

10.00 Т/с «Усі жінки - відьми»

13.10 Х/ф «Пані Метелиця»

14.10 Х/ф «Бетховен 3»

16.00 Х/ф «Ніч у музеї 2»

18.00 Х/ф «Товстун на рингу»

20.00 Х/ф «Більше, ніж секс»

22.00 Т/с «Скажені сусіди»

00.00 Т/с «Добра відьма»

02.10 Т/с «Нове життя Васи-лини Павлівни»

03.10 Т/с «#ЯЖЕБАТЬ»

04.45 Ближче до зірок

5 КАНАЛ

06.15, 07.10, 00.00, 00.50 Д/ф «Мозок»

08.00, 23.00 Час новин.

Підсумки дня

08.30, 22.20 Серед нас

09.00 Хвилина мовчання

09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин

09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна»

14.45, 04.30, 05.15 Гра долі

20.00 Рандеву

21.45 Бутусов плюс

22.45 Новини ВВС

23.35 Історія для дорослих

01.40, 03.35 Д/ф

Н1

03.00 Дай Лапу

04.50 Так не буває

08.00, 01.55 Інший світ

10.00, 10.50, 20.20, 21.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»

11.45, 19.00, 22.00 Камон з Узол і Манько

12.35 Світ_огляд з Машею Себасовою

13.30, 16.55 Орел і Решка.

Дайджест

16.00 Пригоди з Яною Метелькіною

00.45 Хижі до їжі

НТН

05.45, 17.30 «Речдок»

09.05, 01.25 Випадковий свідок

10.25, 23.50 Т/с «ФБР»

12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»

14.00, 21.20 Т/с «NCIS»

16.30 «Речдок. Велика справа»

02.30 «Речовий доказ»

НОВИЙ КАНАЛ

03.15 Знають навіть діти

03.55 Ексі

05.35 Т/с «Мерлін»

09.00 Т/с «Зв'язок»

10.45, 20.10 Хто зверху?

12.25 Х/ф «Дике серце»

14.15, 15.50 Х/ф «Серце дракона»

17.35 Т/с «Будиночок на щастя»

22.00 Х/ф «Пункт призначен-ня 2»

23.45, 00.10 Х/ф «Будинок воскових фігур»

00.00 Звернення Президента

01.55 Аферисти в сітях

02.40 Розкажи історію

ЕСПРЕСО TV

00.00 СвітОгляд з Євгеном Магдою

00.50, 13.10, 20.00, 21.15 Вердикт з Сергієм Руденком

02.15, 18.15 Великий ефір Василя Зими

04.00 Студія Захід з Антоном Борковським

05.00 Суботній політклуб

07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.00 НОВИНИ

07.10, 08.10, 09.01, 10.10 Інформаційний марафон

09.00 Хвилина мовчання

11.10, 17.10, 22.00 Коментар з Антоном Борковським

12.30 Розмовна студія

15.00 Європейці з Лесею Вакулюк

16.10 Реальний фронт

16.45 Жінки на війні

21.00 BBC News Україна

23.00 Свобода Live

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 23.00, 04.00 М/с «Барачник Шон»

06.30, 02.40 TiBi Абетка

07.00 Зірки-Малюки

07.30 Майстерні Бібі

08.30, 15.00, 18.30, 20.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці»

09.05 Здорове харчування

09.20, 14.35 Кумедні

10.00, 18.00, 22.00 М/с «Тобот»

ФІLM.UA DRAMA

06.00, 06.50, 07.35, 08.25, 16.25, 17.15, 18.00 Т/с «Відважні»

09.15, 10.00, 10.50, 18.50, 19.40, 20.30 Т/с «Ме-реживо долі»

11.00, 17.00, 21.00 М/с «Су-пергерой Коді»

11.30, 15.30, 19.00 М/с «Ро-бокар Полі»

12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая»

12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер»

13.30 Online-садок НУМО (UNICEF)

14.00, 01.20, 03.30 М/с «Майстерня Бібі»

14.30 М/с «Іскорки суперсил»

21.30 М/с «Космічний старт»

00.00, 05.00 Хі та Ха

01.50 М/с «Гав Гав Гав»

02.20 Зірки Малюки

03.00 Веселі саморобки

БІГУДИ ТБ

06.00, 07.30, 04.30 Сімейні мелодрами

06.30 Телемагазин

09.50, 22.40 Говорить Україна

14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана»

16.00 Т/с «Любов не розуміє слів»

18.00 Т/с «Заборонене кохання»

20.00 Т/с «Сім'я»

00.30 Т/с «Щоденники тем-ного»

02.10 Т/с «Хостел»

СОЛНЦЕ

06.00, 01.00 Зх4.

17.05 Т/с «Мислити як вбивця»

19.25 Т/с «Менталіст»

23.25 Т/с «Справа Дойлів»

ПЛЮСПЛЮС

05.50, 02.45 Казка з татом

06.00, 04.40 Корисні підказки

06.40 М/с «Світ чекає на відкриття»

06.50, 16.40, 22.15 М/с «Оггі і Кукарачі»

07.15, 21.25 М/с «Губка Боб»

08.10, 17.30 М/с «Елвін і бурундуки»

09.20 М/с «Маленьке містечко»

10.10 М/с «Історія жителів Сильванії»

10.20, 19.15 М/с «Супер Крила»

11.00 М/с «Вулиця Сезам»

11.30, 19.40 М/с «Свинка Пеппа»

12.35 М/с «Край бейбіс меджік тірс»

13.15 М/с «Бебі Борн»

13.20 М/с «ЛОЛ»

13.25 М/с «Рейнбоу Хай»

13.30 М/с «СуперСінгс Неоно-ва сила»

13.35 М/с «Дикі Скрічери»

13.55, 23.30 М/с «Зак Шторм»

14.25 М/с «Бейблейд Х»

14.50, 17.50 М/с «Дрімзз»

15.20 М/с «Монстр-Хай»

15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та його моря»

ПАТРУЛЬ

17.05 М/с «Губка боб»

20.00 М/с «Еббі Хетчер»

20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт»

21.00 М/с «Тара Данкан»

00.00 Знімала мама

02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.35, 08.20, 23.55, 00.40, 01.25, 02.15 Т/с «Відважні»

09.15, 10.00, 10.50, 11.40, 20.40, 21.25, 22.15, 23.05 Т/с «Ніконов та КО»

12.25, 13.20, 14.15, 15.10 Т/с «Ментівські війни. Київ»

16.00, 16.50, 17.35, 18.25, 03.00, 03.45, 04.30, 05.15 Т/с «Пошта»

19.15, 20.00 Т/с «Гаряча точка»

XSPORT

06.00 Більярд. Турнір до Дня Незалежності України

«Хто якщо не ми».

Півфінал

08.00 Військово-технологічний спорт. Кубок України

09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин

10.40, 12.40 Бокс

11.40 Змішані єдиноборства

17.55 Х/ф «Таємниця Аляски»

20.10 Бокс. Турнір на честь загиблих бійців загону снайперів

12 бригади Азов

21.30 THE FOOTBALL REVIEW. Прем'єра

22.00 Х/ф «Сліди Гонщик»

00.30 Бодібілдинг. Відкритий Кубок України WABBA 2025 г.

01.20 Ліга професійного самбо 5.0

02.35 TOTAL COMBAT

03.00 Інформаційний марафон

VIASAT EXPLORER

06.05 Реальні далекобійники

07.00 Австралійські ловці бугаїв

07.30, 10.25, 11.20, 14.10, 15.10, 16.05, 20.05, 21.00, 00.55, 01.55 Австралійські золотощукачі

08.30, 09.25 Австралійські мисливці на лобстерів

12.20 Австралійські далекобійники

VIASAT HISTORY

07.10 Родові прокляття

07.35 Заборонена історія

08.35, 14.50, 21.05, 02.25 Військові заводи

09.30, 15.45 Манхеттенський проект у кольорі

10.30, 11.35, 16.45, 17.50 Історія без прикрас

12.40, 01.20 Друга світова війна

13.45, 19.55, 03.20 Друга світова - битви за Європу

18.55, 04.15 Світова війна

22.00 Хто написав Біблію?

23.05, 00.15 Переосмислення Китаю

05.05 Хто писав Біблію?

ZOOM

06.00 «Світ у твоєму домі»

07.40 Випадковий свідок. Катастрофи

08.50, 01.10 «Судові справи»

11.20, 05.00 «Речовий доказ»

12.30, 19.40 «Речдок»

16.20 «Легенди карного розшуку»

18.00 Т/с «Морський патруль»

22.45 «Реальне ФБР»

00.05, 04.00 «Таємниці світу»

02.05 «Історії війни. Метро»

02.45 «Правда життя»

NATIONAL GEOGRAPHIC

06.05, 06.25 Наукові дурниці 7:

06.45 Справжній суперкар: Monster Bentley GT

07.30 Справжній суперкар: Delorean Reboot

08.20 Мегалопіс: Мекіко

09.10 Мегалопіс: Лондон

10.00 Осушити океан: Легенди Атлантиди

10.50 Осушити океан: Мекси-канська затока

11.40 Історія «Червоних хвостів»

12.30 Апокаліпсис: Гітлер атакує на сході: За-хоплення життєвого простору

12.30

Апокаліпсис: Гітлер атакує на сході: Вирішальна битва

14.10, 21.00

Втрачені кораблі Другої світової війни: Авіаносець Хорнет: удар у відповідь Америки

15.00

Реконструкція авіакатастроф: Jai123

16.00

Розслідування авіакатастроф: Пекло в пустелі

17.00

Розслідування авіакатастроф: Фатальна помилка

18.00, 02.00

Апокаліпсис: Друга світова війна: Розв'язання війни

19.00, 02.50

Апокаліпсис: Дру-га світова війна: Нищівна поразка

20.00, 03.40

Апокаліпсис: Друга світова війна: Світ у війні

22.00, 01.00

Втрачені кораблі Другої світової війни: Крейсер Джунго: Брати зі зброї

23.00, 04.30

Віч-на-віч: Швар-ценеггер: віч-на-віч

00.00, 05.15

Віч-на-віч: віч-на-віч з Ескобаром

DISCOVERY CHANNEL

06.00, 06.30, 12.00, 12.30, 17.00, 04.00, 19.00

Махінатори

07.00 Автосвіт Майка Брюера: Заповітна пінта

08.00, 16.00, 18.30

Як це влаштовано?

08.30, 18.00

Як це зроблено?

09.00, 09.30

Забуте та по-ховане

10.00

Реставратори: Триумф олена

11.00

Мисливці за старо-виною: класичні авто: VW Fastback Type 3 та Rover P

13.00, 14.00

Європейські далекобійники

15.00

Будинок-фургон

15.30

Будинок-фурго

16.30

Мисливці за крихтними будинками: Свобода у маленькому будинку

20.00, 02.00, 21.00, 03.00

Золота лихоманка

22.00

Швидкісна гонитва: Кош-мар на автомагістралі

23.00

Аляска: останній рубіж: Навала ведмедів

00.00, 05.00

Реставратори

01.00

Бунтівний гараж: Розби-тий GTO та Порубаний Ford

1+1 УКРАЇНА 06.30 Сніданок з 1+1 10.30, 05.05 Одруження наосліп 12.00, 12.55, 13.50 Комедія «Моя улюблена страшко» 14.50 Х/ф «Таємниці кросвордів» 16.25, 17.20, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня новий Амстердам» 18.10, 19.05, 20.05, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2» 23.45 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден» 01.35 Світ навиворіт 02.45 Говорить вся країна СТБ 03.20, 10.00, 01.30 Т/с «Історія одного злочину» 07.35 Т/с «Мислити як злочинець» 13.50 Т/с «Сліпа» 17.25 Т/с «Слід» 20.00 Т/с «К.О.Д.» 21.40 Т/с «Черговий лікар» 23.35 Т/с «Агенти справедливості» ІСТV 2 03.00 Т/с «Люцифер 3» 03.35 Т/с «Відділ 44» 05.05 Служба розшуку дітей 05.10, 07.55 Громадянська оборона 07.00 Ранок у великому місті 09.15 Т/с «Гарячий» 12.05 Т/с «У полі зору 3» 14.35 Х/ф «Без жалю» 16.35 Х/ф «Саллі» 18.15 Т/с «Коп з минулого» 21.50 Х/ф «Люксембург, Люксембург» 23.45, 00.10 Т/с «Чак» 00.00 Звернення Президента України 2+2 06.00, 04.40 Джедаї 07.25, 09.10 Т/с «Кістки» 11.45, 01.30 Загублений світ 15.35 Х/ф «Термінатор-2» 18.00 Х/ф «Копальні царя Соломона» 19.55 Х/ф «Придорожній заклад» 22.00 Т/с «Чорний список-2» 23.40 Т/с «Ворон та Воробйов»	ТЕТ 06.00, 04.10 Чотири весілля 07.00 Найкраща оселя 08.00 Моя суперродина 10.00 Т/с «Усі жінки - відьми» 13.10 Х/ф «Нове вбрання короля» 14.10 Х/ф «Бетховен 4» 16.00 Х/ф «Ніч у музеї 3» 18.00 Х/ф «Пригоди у Вегасі» 20.00 Х/ф «Кілери» 22.00 Т/с «Скажені сусіди» 00.00 Т/с «Добра відьма» 02.15 Т/с «Нове життя Васи-лини Павлівни» 03.15 Т/с «#ЯЖЕБАТЬ» 04.50 Ближче до зірок 5 КАНАЛ 06.15, 07.10, 00.00, 00.50 Д/ф «Мозок» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.30, 22.20 Серед нас 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна» 14.45, 04.30, 05.15 Гра долі 20.00 Д/ф «46. Шлях честі» 21.45 Бутусов плюс 22.45 Новини ВВС 23.35 Історія для дорослих 01.40, 03.35 Д/ф Н1 03.00 Дай Лапу 04.55 Так не буває 07.10, 01.35 Інший світ 10.00, 10.50, 20.20, 21.00 Т/с «Мисливці за реліквіями» 11.40, 19.10, 22.00 Камон з Узолі Манько 12.45 Світ_огляд з Машею Себовою 13.30, 16.35 Орел і Решка. Дайджест 16.00 Пригоди з Яною Метьолкіною 00.30 Хижі до їжі НТН 05.45, 17.30 «Речдок» 09.05, 01.25 Випадковий свідок 10.25, 23.50 Т/с «ФБР» 12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю» 14.00, 21.20 Т/с «NCIS» 16.30 «Речдок. Велика справа» 02.30 «Речовий доказ»	03.30 Правда життя. Професійні байки 04.25 «Таємниці світу» 04.55 «Ліки для системи» НОВИЙ КАНАЛ 03.30 Знають навіть діти 04.00 Екси 05.30 Т/с «Мерлін» 08.55 Т/с «Зв'язок» 10.45, 20.05 Хто зверну? 12.30 Х/ф «Чорнильне серце» 14.30, 16.15 Х/ф «Серце дракона» 18.05 Т/с «Будиночок на частях» 22.00 Х/ф «Пункт призначен-ня 3» 23.45, 00.10 Х/ф «Кошмар на вулиці В'язів» 00.00 Звернення Президента 01.40 Служба розшуку дітей 01.45 Аферисти в сітях 02.35 Розкажи історію ЕСПРЕСО TV 00.00, 18.15 Великий ефір Василя Зими 01.45, 05.00, 13.10, 20.00, 21.15 Вердикт з Сергієм Руденком 03.30, 11.10, 17.10, 22.00 Коментар з Антоном Борковським 04.00 СвітОгляд з Євгеном Магдаю 04.40 Близько політики, близь-ко світу 07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.00 НОВИНИ 07.10, 08.10, 09.01, 10.10 Інформаційний марафон 09.00 Хвилина мовчання 12.30 Розмовна студія 15.00 Євроінтеграція з Юрієм Фізером 16.10 Крим Реалії 16.45 Репортаж Громадське 21.00 ВВС Україна 23.00 Свобода Live ПІКСЕЛЬ 06.00, 13.00, 23.00, 04.00 М/с «Баранчик Шон» 06.30, 02.40 TiBi Абетка 07.00 Зірки-Малюки 07.30 Майстерні Бібі 08.30, 15.00, 18.30, 20.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці» 09.05 Здорове харчування 09.20, 14.35 Кумедні 10.00, 18.00, 22.00 М/с «Тобот» 10.30, 17.30, 22.30 М/с «Бей-блейд Х»	11.00, 17.00, 21.00 М/с «Су-пергерой Коді» 11.30, 15.30, 19.00 М/с «Ро-бокар Полі» 12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая» 12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер» 13.30 Online-садок НУМО (UNICEF) 14.00, 01.20, 03.30 М/с «Май-стерня Бібі» 14.30 М/с «Іскорки суперсил» 21.30 М/с «Космічний старт» 00.00, 05.00 Хі та Ха 01.50 М/с «Гав Гав Гав» 02.20 Зірки Малюки 03.00 Веселі саморобки МЕГА 06.00 Шість соток 07.50 Удачний проект 08.50 Містична Україна 09.40 Брама часу 10.30, 16.05 Таємниці світу 11.40 Африка: Континент велетнів 12.35 Пекельна десятка 14.30 Містичні історії 17.25 Скептик 17.50 Королі Франції 18.00 Наці-гіганти 19.50 За крок до істини 21.50 Гра на виживання 23.40 Слідами великих письменників 01.20 Правда життя 02.50 Останній день диктатора ENTER-ФІЛЬМ 06.00 Спеціальні репортажі Валерії Мікульської 06.30, 02.00 Квадратний метр 08.00, 00.00 Зіркові долі 08.30, 12.55, 16.25, 23.00 «Таємниці світу» 09.00 Корисні поради 10.00, 15.25, 01.00 Удачний проект 11.00, 14.30 Шість соток 11.55, 17.30, 00.30 Правда життя 13.55 Садові поради 18.00 Скептик 19.00 Т/с «Мафіоза» 03.00 Єдині новини FILM.UA DRAMA 06.00, 06.50, 07.35, 08.25, 16.25, 17.15, 18.00 Т/с «Відважні» 09.15, 10.00, 10.50, 18.55, 19.45, 20.35 Т/с «Ме-реживо долі»	14.00, 14.50, 15.35, 03.00, 03.45, 04.30, 05.15 Страх у твоєму домі 23.45, 00.35, 01.25, 02.10 Т/с «Одружити не можна помилувати» БІГУЧІ ТБ 06.00, 07.30, 04.30 Сімейні мелодрами 06.30 Телемагазин 09.50, 22.40 Говорить Україна 14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана» 16.00 Т/с «Любов не розуміє слів» 18.00 Т/с «Заборонене кохання» 20.00 Т/с «Сім'я» 00.30 Т/с «Щоденники тем-ного» 02.10 Т/с «Хостел» СОЛНЦЕ 06.00, 01.00 Зх4. 17.05 Т/с «Мислити як вбивця» 19.25 Т/с «Менталіст» 23.25 Т/с «Справа Дойлів» ПЛЮСПЛЮС 05.50, 02.45 Казка з татом 06.00, 04.40 Корисні підказки 06.40 М/с «Світ чекає на відкриття» 06.50, 16.40, 22.15 М/с «Оггі і Кукарачі» 07.15, 21.25 М/с «Губка Боб» 08.10, 17.30 М/с «Елвін і бурундуки» 09.20 М/с «Маленьке містечко» 10.10 М/с «Історія жителів Сильвані» 10.20, 19.15 М/с «Супер Крила» 11.00 М/с «Вулиця Сезам» 11.30, 19.40 М/с «Свинка Пеппа» 12.35 М/с «Край бейбіс меджік тірс» 13.15 М/с «Бєбі Борн» 13.20 М/с «ЛОЛ» 13.25 М/с «Рейнбоу Хай» 13.30 М/с «СуперСінгс Неоно-ва сила» 13.35 М/с «Дикі Скрічери» 13.55, 23.30 М/с «Зак Шторм» 14.25 М/с «Бейблейд Х» 14.50, 17.50 М/с «Дрімзз» 15.20 М/с «Монстр-Хай» 15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та його моря» 16.10, 18.45 М/с «Щенячий патруль» 17.05 М/с «Губка боб» 20.00 М/с «Еббі Хетчер»	20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт» 21.00 М/с «Тара Данкан» 00.00 Знімала мама 02.25 Світ чекає на відкриття БОЛТ 06.00, 06.50, 07.35, 08.20, 23.05, 23.50, 00.40, 01.25 Т/с «Відважні» 09.15, 09.55, 10.40, 11.25, 20.10, 20.55, 21.40, 22.20 Т/с «Ніконов та КО» 12.05, 13.00, 13.50, 14.40 Т/с «Ментівські війни. Київ» 15.30, 16.20, 17.05, 17.55, 02.10, 02.55, 03.40, 04.25, 05.10 Т/с «По-шта» 18.50, 19.30 Т/с «Гаряча точка» XSPORT 06.00, 20.25 Більярд. Турнір до Дня Незалежності України «Хто якщо не ми». 09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин 10.40, 12.40 Бокс 11.40 Змішані єдиноборства 17.55 Х/ф «Сніді Гончик» 22.00 Х/ф «Легенда Багера Ванса» 00.20 THE FOOTBALL REVIEW 00.50 Більярд. Турнір до Дня Незалежності України «Хто якщо не ми». Півфінал 03.00 Інформаційний марафон VIASAT EXPLORER 06.10, 04.25, 23.50 Реальні далекобійники 07.00 Австралійські ловці бугаїв 07.30, 10.25, 11.20, 14.10, 15.10, 16.05, 20.05, 21.00, 00.50, 01.45 Австралійські золотошукачі 08.30, 09.25, 18.05 Австралійські мисливці на лобстерів 12.20 Австралійські далекобійники 13.15 Пошукова команда в Австралії 17.05, 03.30 Мисливці за підземними скарбами 22.00 Великі лісоруби 22.55 Крижаний улов 02.45 Австралійські далекобійники 05.15 Реальні далекобійники	VIASAT HISTORY 06.00, 07.15, 08.00, 11.00, 11.55, 17.00, 18.00 Заборонена історія 08.55, 15.00, 21.00, 02.20 Військові заводи 09.50, 15.55 Хто писав Біблію? 12.50, 01.15 Друга світова війна 13.55, 20.00, 03.15 Друга світова - битви за Європу 18.55, 04.05 Світова війна 22.00 Таємна спальниця Клеопатри 23.05, 00.10, 04.55, 05.50 Сканування Нілу ZOOM 06.00 «Страх у твоєму домі» 07.40 Випадковий свідок. Катастрофи 08.50, 01.15 «Судові справи» 11.20, 05.00 «Речовий доказ» 12.30, 19.40 «Речдок» 16.20 «Легенди карного розшуку» 18.00 Т/с «Морський патруль» 22.45 «Реальне ФБР» 00.10, 04.00 «Таємниці світу» 02.05 «Історії війни. Запах Ізюма» 02.45 «Правда життя» NATIONAL GEOGRAPHIC 06.05, 06.25 Наукові дурниці 7: 06.45 Справжній суперкар: Audi R8 Drifter 07.30 Справжній суперкар: Драгстер Jaguar 08.20 Мегаліси: Мумбаї 09.10 Мегаліси: Нью-Йорк 10.00 Осушити океан: Загублені чудеса Єгипту 10.50 Осушити океан: Смер-тельно небезпечний Тихий океан 11.40 Неймовірні чудеса техніки: Вогонь та по-рятунок 12.30 Помилки будівництва 13.20 Ростин катастроф: Серф-сайд, «Курськ», «Кінгс Крос» 14.10, 21.00 Відновити імена: Коробка з кістками 15.00 Реконструкція авіакатастроф: Аварія рейсу 092 вип. Кегворт 16.00 Розслідування авіакатастроф: Мертва зона 17.00 Розслідування авіакатастроф: Посадка неможлива 18.00 Центральний Вокзал Амстердама: 24/7: Бюро знахідок	«ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ»13 стор. 18 — 24 серпня 19.00 Все про руйнування: Зіткнення 20.00 Все про руйнування: Обвалення 22.00, 01.00 Відновити імена: Тіло в піску 23.00 Таємна історія: Справжній Розуельський інцидент 00.00 Таємна історія: Загадки історії 02.00 Шовковий шлях: Шовко-вий шлях 1 02.50 Шовковий шлях: Шовко-вий шлях 2 03.40 Реконструкція авіакатастроф: Рейс 1549 US Airways 04.30 Реконструкція авіакатастроф: Рейс 8303 Pakistan International Airlines 05.20 Реконструкція авіакатастроф: Рейс 038 British Airways DISCOVERY CHANNEL 06.00, 06.30, 12.00, 12.30, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 04.00, 19.00 Махінатори 07.00 Автосвіт Майка Брюєра: Гоночна дуель 08.00 Як це влаштовано? Триколісні електробайки та крем для шкіри 08.30, 18.00 Як це зроблено? 09.00, 09.30 Забуте та по-ховане 10.00 Реставратори: Амери-канський дизайн 11.00 Мисливці за старовиною: класичні авто: MGC та BMW 16.00, 18.30 Як це влашто-вано? 16.30 Мисливці за крихітними будинками: Пара з Колорадо та крихітний будинок 20.00, 02.00 Грязеве божевілля: Розбиті сер-ця, зламані осі 21.00, 03.00 Турбодует: Будуємо майбутнє 22.00 Швидкі та гучні 23.00 Аляска: останній рубіж: Порятунко на воді 00.00, 05.00 Реставратори 01.00 Бунтівний гараж: Розби-тий GTO та Порубаний Ford
--	---	--	---	--	--	---	--

21'08 • чт 1+1 УКРАЇНА 06.30 Сніданок з 1+1 10.30 «Одруження наосліп», Серія 12.00, 12.55, 13.50 Комедія «Моя улюблена страшко» 14.50 Х/ф «Таємниці кросвордів» 16.25, 17.20, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня новий Амстердам» 18.10, 19.05, 20.05, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2» 23.45 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден» 01.35 Світ навиворіт 02.45 Говорить вся країна 05.05 Одруження наосліп СТБ 03.10, 10.05 Т/с «Історія одного злочину» 07.30 Т/с «Мислити як злочинець» 13.50 Т/с «Сліпа» 17.30 Т/с «Слід» 20.00 Т/с «К.О.Д.» 21.50 Т/с «Черговий лікар» 23.40, 02.50 Т/с «Агенти справедливості» 02.20 Т/с «Хід прокурора» ІСТV 2 03.00, 23.45, 00.10 Т/с «Чак» 03.50 Т/с «Відділ 44» 05.20, 07.55 Антизомбі 07.00 Ранок у великому місті 08.50 Т/с «Гарячий» 12.00 Т/с «У полі зору 3» 14.30 Х/ф «Викидайли» 16.10 Х/ф «Одинак» 18.10 Т/с «Коп з минулого» 21.50 Х/ф «Я працюю на цвинтарі» 00.00 Звернення Президента України 2+2 06.00, 04.10 Джедаї 07.20, 09.55 Т/с «Кістки» 11.40, 01.50 Загублений світ 14.20 Х/ф «Ейр Америка» 16.20 Х/ф «Термінатор» 18.45 Х/ф «Довга ніч» 20.10 Х/ф «Ласкаво просимо в капкан» 22.00 Х/ф «Понад законом» 23.55 Т/с «Ворон та Воробйов»	ТЕТ 06.00, 04.05 Чотири весілля 07.00 Найкраща оселя 08.00 Моя суперродина 10.00 Т/с «Усі жінки - відьми» 13.10 Х/ф «Соляна принцеса» 14.20 Х/ф «Бетховен 5» 16.10 Х/ф «Молодята» 18.00 Х/ф «Більше, ніж секс» 20.00 Х/ф «Тільки для за-коханих» 22.00 Т/с «Скажені сусіди» 00.00 Т/с «Добра відьма» 02.10 Т/с «Нове життя Васи-лини Павлівни» 03.05 Т/с «#ЯЖЕБАТЬ» 5 КАНАЛ 06.15, 07.10, 00.00, 00.50 Д/ф «Мозок» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.30, 22.05 Серед нас 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна» 14.45, 04.30, 05.15 Гра долі 20.00 Легендарні воїни 20.25 Д/ф «Герої 46» 21.45 Невигадані історії 22.45 Новини ВВС 23.35 Історія для дорослих 01.40, 03.35 Д/ф Н1 03.00 Дай Лапу 04.45 Так не буває 07.10, 01.50 Інший світ 10.00, 10.50, 20.20, 21.00 Т/с «Мисливці за реліквіями» 11.40, 18.35, 22.00 Камон з Узолі Манько 12.35 Світ_огляд з Машею Себовою 13.35, 16.40 Орел і Решка. Дайджест 16.00 Пригоди з Яною Метьолкіною 00.30 Хижі до їжі НТН 05.45, 17.30 «Речдок» 09.05, 01.25 Випадковий свідок 10.25, 23.50 Т/с «ФБР» 12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»	14.00, 21.20 Т/с «NCIS» 16.30 «Речдок. Велика справа» 02.30 «Речовий доказ» 03.30 Правда життя. Професійні байки 04.25 «Таємниці світу» 04.55 «Історії війни. Гвардія Наступу» НОВИЙ КАНАЛ 03.25 Знають навіть діти 03.55 Екси 05.25 Т/с «Мерлін» 08.50 Т/с «Зв'язок» 10.25, 20.10 Хто зверну? 12.15 М/ф «Геркулес» 14.00 Х - та хвиля 16.05 Х/ф «Джек - вбивця велетнів» 18.10 Т/с «Будиночок на частях» 22.00 Х/ф «Пункт призначен-ня 4» 23.35, 00.10 Х/ф «День подяки» 00.00 Звернення Президента 01.35 Аферисти в сітях ЕСПРЕСО TV 00.00, 18.15 Великий ефір Василя Зими 01.45, 05.00, 13.10, 20.00 Вердикт з Сергієм Руденком 03.30, 11.10, 17.10 Коментар з Антоном Борковським 04.00 Європейці з Лесею Вакулюк 07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.00 НОВИНИ 07.10, 08.10, 09.01, 10.10 Інформаційний марафон 09.00 Хвилина мовчання 12.30 Розмовна студія 15.00 Відбудова 16.10 Донбас Реалії 16.45 Жінки на війні 17.45 Судовий контроль з Тетяною Шустровою 21.00 ВВС Україна 21.15 Говорить Великий Львів 23.00 Свобода Live ПІКСЕЛЬ 06.00, 13.00, 23.00, 04.00 М/с «Баранчик Шон» 06.30, 02.40 TiBi Абетка 07.00 Зірки-Малюки 07.30 Майстерні Бібі 08.30, 15.00, 18.30, 20.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці» 09.05 Здорове харчування 09.20, 14.35 Кумедні	10.00, 18.00, 22.00 М/с «Тобот» 10.30, 17.30, 22.30 М/с «Бей-блейд Х» 11.00, 17.00, 21.00 М/с «Су-пергерой Коді» 11.30, 15.30, 19.00 М/с «Ро-бокар Полі» 12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая» 12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер» 13.30 Online-садок НУМО (UNICEF) 14.00, 01.20, 03.30 М/с «Майстерня Бібі» 14.30 М/с «Іскорки суперсил» 21.30 М/с «Космічний старт» 00.00, 05.00 Хі та Ха 01.50 М/с «Гав Гав Гав» 02.20 Зірки Малюки 03.00 Веселі саморобки МЕГА 06.00 Шість соток 07.50 Удачний проект 08.50 Містична Україна 09.40 Прихована реальність 10.30, 16.15 Таємниці світу 11.40, 19.50 За крок до істини 12.35 Гра на виживання 14.30 Містичні історії 17.25 Скептик 17.50 Королі Франції 21.50 Пекельна десятка 23.40 Слідами великих письменників 01.20 Правда життя 02.50 Останній день диктатора ENTER-ФІЛЬМ 06.00 Спеціальні репортажі Валерії Мікульської 06.30, 02.00 Квадратний метр 08.00, 00.00 Зіркові долі 08.30, 12.55, 16.25, 23.00 «Таємниці світу» 09.00 Корисні поради 10.00, 15.25, 01.00 Удачний проект 11.00, 14.30 Шість соток 11.55, 17.30, 00.30 Правда життя 13.55 Садові поради 18.00 Скептик 19.00 Т/с «Мафіоза» 03.00 Єдині новини FILM.UA DRAMA 06.00, 06.50, 07.35, 08.25, 16.25, 17.15, 18.00 Т/с «Відважні» 09.15, 10.00, 10.50, 18.55, 19.45, 20.35 Т/с «Ме-реживо долі»	11.40, 12.25, 13.15, 21.25, 22.10, 23.00 Т/с «Ко-ротке слово Ні» 14.05, 14.50, 15.40, 03.00, 03.45, 04.30, 05.15 Страх у твоєму домі 23.50, 00.40, 01.25, 02.10 Т/с «Крила метелика» БІГУЧІ ТБ 06.00, 07.30, 04.30 Сімейні мелодрами 06.30 Телемагазин 09.50, 22.40 Говорить Україна 14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана» 16.00 Т/с «Любов не розуміє слів» 18.00 Т/с «Заборонене кохання» 20.00 Т/с «Сім'я» 00.30 Т/с «Щоденники тем-ного» 02.10 Т/с «Хостел» СОЛНЦЕ 06.00, 01.00 Зх4. 17.05 Т/с «Мислити як вбивця» 19.25 Т/с «Менталіст» 23.25 Т/с «Справа Дойлів» ПЛЮСПЛЮС 05.50, 02.45 Казка з татом 06.00, 04.40 Корисні підказки 06.40 М/с «Світ чекає на відкриття» 06.50, 16.40, 22.15 М
---	--	---	---	--

22'08

• ПТ

1+1 УКРАЇНА

06.30 Сніданок з 1+1

10.30 Міняю жінку

14.10 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 36+40»

19.00 Пригоди «Я, победа і берлін»

21.00 Х/ф «Захар беркут»

23.30 Х/ф «Король Артур»

02.00 Світ навиворіт

СТБ

03.00 Т/с «Агенти справедливості»

12.45 Т/с «Ворожка»

17.30, 01.30 Т/с «Слід»

20.00 Т/с «К.О.Д.»

21.45 Т/с «Черговий лікар»

23.40 Слідство ведуть екстра-сенси

ICTV 2

03.00 Т/с «Чак»

03.45 Т/с «Відділ 44»

05.20 Служба розшуку дітей

05.25, 07.55 Громадянська оборона

07.00 Ранок у великому місті

08.35 Т/с «Гарячий»

11.30 Т/с «У полі зору 3»

13.05 Х/ф «Чудова сімка»

15.40 Х/ф «Престиж»

18.00 На трьох

19.00, 00.10 Дизель Шоу Дайджест

00.00 Звернення Президента України

02.00 Т/с «Вихити за будь-яку ціну»

02.30 Концерт

2+2

06.00, 04.20 Джедаї

07.45, 10.10 Т/с «Кістки»

11.55, 01.00 Загублений світ

14.45 Х/ф «Таємний агент»

16.35 Х/ф «Скеля»

19.00, 21.05 Х/ф «Індіана Джонс»

23.15 Х/ф «Чорний лотос»

TET

06.00, 03.35 Чотири весілля

07.00, 08.45, 10.30, 12.15 Х/ф «Бетховен»

14.00, 16.00 Х/ф «Ніч у музеї»

18.00, 20.00 Х/ф «Хто в домі «тато»?»

22.00 Ліга сміху. Волонтерський десант

02.10 Розсміши коміка

02.50 Найкраща оселя

05.15 Ближче до зірок

5 КАНАЛ

06.10, 07.10, 00.00, 00.50 Д/ф «Мозок»

07.00 Натхнення

08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня

08.30, 22.05 Серед нас

09.00 Хвилина мовчання

09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин

09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.30, 18.20, 19.40 Марафон «Незламна країна»

14.45, 04.30, 05.15 Гра долі

20.00 Рандеву

22.45 Новини ВВС

23.35 Історія для дорослих

01.40, 03.35 Д/ф

Н1

03.00 Дай Лапу

04.35 Так не буває

08.00, 01.45 Інший світ

10.00, 10.50, 20.20, 21.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»

11.40, 18.55, 22.00 Камон з Узол і Манько

12.45 Світ_огляд з Машею Себовою

13.40, 16.40 Орел і Решка. Дайджест

16.00 Пригоди з Яною Метьюліною

00.40 Хижі до їжі

НТН

05.45 «Останній день диктатора»

09.05, 02.10 Випадковий свідок

10.25, 23.50 Т/с «ФБР»

12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»

14.00, 21.20 Т/с «NCIS»

16.30 «Речдок. Велика справа»

17.30 «Речдок»

01.25 «Потяг на Схід»

02.20 «Речовий доказ»

03.20 Правда життя. Професійні байки

04.25 «Таємниці світу»

05.25 «Винуватці війни»

НОВИЙ КАНАЛ

03.05 Знають навіть діти

03.35 Розкажи історію

04.20 Екси

05.50 Т/с «Мерлін»

06.30 Т/с «Будиночок на щастя»

10.50, 13.15, 15.50 Х/ф «Фантастичні звірі»

18.20 Х/ф «Службовий обов'язок»

20.10 Х/ф «Друг»

22.00, 23.50, 00.10 Х/ф «Пункт призначення»

00.00 Звернення Президента

01.45 Служба розшуку дітей

01.50 Аферисти в сітях

ЕСПРЕСО TV

00.00, 18.15 Великий ефір Василя Зимми

01.45, 05.00, 13.10, 20.00, 21.15 Вердикт з Сергієм Руденком

02.45 СвітОгляд з Євгеном Магдою

03.30, 11.10 Коментар з Антоном Борковським

04.00 Євроінтеграція з Юрієм Фізером

04.45 Судовий контроль з Тетяною Шустровою

06.00, 16.10 Європейці з Лесею Вакулюк

07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 18.00 НОВИНИ

07.10, 08.10, 09.01, 10.10 Інформаційний марафон

09.00 Хвилина мовчання

12.30 Розмовна студія

15.00, 22.00 Центр Європи

17.00 Студія Захід з Антоном Борковським

21.00 BBC News Україна

23.00 Свобода Live

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 23.00, 04.00 М/с «Баранчик Шон»

06.30, 02.40 TiBi Абетка

07.00 Зірки-Малюки

07.30 Майстерні Бібі

08.30, 15.00, 18.30, 20.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці»

09.05 Здорове харчування

09.20, 14.35 Кумедні

10.00, 18.00, 22.00 М/с «Тобот»

10.30, 17.30, 22.30 М/с «Бей-блейд Х»

11.00, 17.00, 21.00 М/с «Су-пергеррой Коді»

11.30, 15.30, 19.00 М/с «Робокар Полі»

12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая»

12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер»

13.30 Online-садок НУМО (UNICEF)

14.00, 01.20, 03.30 М/с «Майстерня Бібі»

14.30 М/с «Іскорки суперсил»

21.30 М/с «Космічний старт»

00.00, 05.00 Хі та Ха

01.50 М/с «Гав Гав Гав»

02.20 Зірки Малюки

03.00 Веселі саморобки

МЕГА

06.00 Шість соток

07.50 Удачний проект

08.50 Містична Україна

09.40 Брама часу

10.30, 16.05 Таємниці світу

11.40, 19.50 За крок до істини

12.35 Пекельна десятка

14.30 Містичні історії

17.25 Ілюзії сучасності

17.50 Королі Франції

21.50 Гра на виживання

23.40 Слідами великих письменників

01.20 Правда життя

02.50 Скептик

ENTER-ФІЛЬМ

06.00 Спеціальні репортажі Валерії Микільської

06.30, 02.00 Квадратний метр

08.00, 00.00 Зіркові долі

08.30, 12.55, 16.25, 23.00 «Таємниці світу»

09.00 Корисні поради

10.00, 15.25 Удачний проект

11.00, 14.30 Шість соток

11.55, 17.30, 00.30 Правда життя

13.55, 01.00 Садові поради

18.00 Скептик

19.00 Т/с «Мафіоза»

03.00 Єдині новини

FILM.UA DRAMA

06.00, 06.50, 07.35, 08.20, 16.35, 17.20, 18.10 Т/с «Відважні»

09.10, 10.00, 10.45, 18.55, 19.45, 20.35 Т/с «Мереживо долі»

11.35, 12.25, 13.20, 21.25, 22.25, 23.20 Т/с «Жіночі секрети»

14.15, 15.00, 15.45, 03.35, 04.20, 05.05 Страх у твоєму домі

00.15, 01.05, 01.55, 02.45 Т/с «Обираючи долю»

БІГУДІ ТБ

06.00, 07.30, 04.30 Сімейні мелодрами

06.30 Телемагазин

09.50, 22.40 Говорить Україна

14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана»

16.00 Т/с «Любов не розуміє слів»

18.00 Т/с «Заборонене кохання»

20.00 Т/с «Сім'я»

00.30 Т/с «Щоденники темного»

02.10 Т/с «Хостел»

СОЛНЦЕ

06.00, 01.00 3х4.

17.05 Т/с «Мислити як вбивця»

19.25 Т/с «Менталіст»

23.25 Т/с «Справа Дойлів»

ПЛЮСПЛЮС

05.50, 02.45 Казка з татом

06.00, 04.40 Корисні підказки

06.40 М/с «Світ чекає на відкриття»

06.50, 16.40, 22.15 М/с «Оггі і Кукарачі»

07.15, 21.25 М/с «Губка Боб»

08.10, 17.30 М/с «Елвін і бурундуки»

09.20 М/с «Маленьке містечко»

10.10 М/с «Історія жителів Сильванії»

10.20, 19.15 М/с «Супер Крила»

11.00 М/с «Вулиця Сезам»

11.30, 19.40 М/с «Свинка Пеппа»

12.35 М/с «Край бейбіс меджік тірс»

13.15 М/с «Бебі Борн»

13.20 М/с «ЛОЛ»

13.25 М/с «Рейнбоу Хай»

13.30 М/с «СуперСінгс Неона-ва сила»

13.35 М/с «Дикі Скрічери»

13.55, 23.30 М/с «Зак Шторм»

14.25 М/с «Бейблейд Х»

14.50, 17.50 М/с «Дрімзз»

15.20 М/с «Монстр-Хай»

15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та його моря»

16.10, 18.45 М/с «Щенячий патруль»

17.05 М/с «Губка боб»

20.00 М/с «Еббі Хетчер»

20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт»

21.00 М/с «Тара Данкан»

00.00 Знімала мама

02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.40, 08.25, 00.00, 00.50, 01.35, 02.25 Т/с «Відважні»

09.15, 10.00, 10.55, 11.40, 20.40, 21.30, 22.20, 23.10 Т/с «Ніконов та КО»

12.30, 13.20, 14.15, 15.05 Т/с «Ментівські війни. Київ»

15.55, 16.45, 17.35, 18.20, 03.10, 03.40, 04.25, 05.10 Т/с «Пошта точка»

19.10, 19.55 Т/с «Гаряча точка»

XSPORT

06.00 Бокс. Турнір пам'яті Героя України Олександра Цебрія

08.00 Спідвей. Гран-прі. Етап 8. Рига

08.45 TOTAL COMBAT

09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин

10.40, 12.40 Бокс

11.40 Змішані єдиноборства

17.55 Х/ф «Диво»

20.30 Бодібілдинг. Відкритий Кубок України WABBA 2025 г.

21.30 THE FOOTBALL REVIEW. Прем'єра

22.00 Х/ф «Новачок»

00.25 Більрд. Турнір до Дня Незалежності України «Хто якщо не ми». Фінал

03.00 Інформаційний марафон

VIASAT EXPLORER

06.00, 23.55, 04.25, 05.15 Реальні далекобійники

07.00 Австралійські ловці бугаїв

07.30, 10.20, 11.20, 14.10, 15.10, 16.05, 20.05, 21.00, 22.00, 00.50, 01.50 Австралійські золотощукачі

08.25, 09.25, 18.05 Австралійські мисливці на лобстерів

12.15 Австралійські далекобійники

13.15 Пошукова команда в Австралії

17.05, 03.35 Мисливці за підземними скарбами

22.55 Останні капітани

02.45 Австралійські далекобійники

VIASAT HISTORY

07.20 Заборонена історія

08.20, 14.40, 21.00, 02.10 Військові заводи

09.15, 15.40 Римські мега-споруди

10.20, 16.45 Імператор

11.20, 17.40 Таємне життя римських імператорів з Мері Бірд

12.30, 01.10 Друга світова війна

13.35, 19.55, 03.10 Друга світова - битви за Європу

18.55, 04.00 Світова війна

22.00 Нормандія

23.05, 04.50 Революції, що змінили історію

00.10, 05.45 Королєви, які змінили світ

ZOOM

06.00 «Страх у твоєму домі»

07.40 Випадковий свідок. Катастрофи

08.50, 01.10 «Судові справи»

11.20, 05.00 «Речовий доказ»

12.30, 19.40 «Речдок»

16.20 «Легенди карного розшуку»

18.00 Т/с «Морський патруль»

22.45 «Реальне ФБР»

00.05, 04.00 «Таємниці світу»

02.00 «Історії війни. Петрівка. Кольори перемоги»

02.45 «Правда життя»

NATIONAL GEOGRAPHIC

06.05, 06.25 Наукові дурниці 7:

06.45 Суперспоруди: чудеса інженерії: Космічна станція

08.20 Суперспоруди: чудеса інженерії: Суперсучовантаж

10.00, 00.00 Виживання у північних лісах: Відновлення

10.50, 01.00 Виживання у північних лісах: Останній ривок

11.40 Непокірний острів: Хоро-брим доля допомагає

12.30 Непокірний острів: Смер-тельний постріл

13.20, 20.00 Крижана дорога 5: Північний хаос

14.10, 21.00 Крижана дорога 5: На волосині

15.00 Реконструкція авіакатастроф: Рейс 232 United Airlines

16.00 Розслідування авіакатастроф: Розпався в небі

17.00 Розслідування авіакатастроф: Смер-тельний дизайн

18.00 Шовковий шлях: Шовко-вий шлях 1

19.00 Шовковий шлях: Шовко-вий шлях 2

22.00, 04.30 Непокірний острів: Ще один день у раю

23.00, 05.20 Непокірний острів: Природний відбір

02.00 Крижана дорога: Випро-бування на міцність

02.50 Крижана дорога: НП на дорозі

03.40 Крижана дорога: Повне знищення

DISCOVERY CHANNEL

06.00, 04.00, 12.00, 12.30, 17.00, 19.00 Махінатори

07.00 Автосвіт Майка Брюера: Від Model T до Mustang

08.00, 16.00, 18.30 Як це влаштовано?

08.30, 18.00 Як це зроблено?

09.00, 09.30 Забуте та по-ховане

10.00 Реставратори: Клоунада

11.00 Мисливці за старовиною: класичні авто: Jaguar XJS та Renault

13.00 Геній автодизайну: Все, що тільки можна

14.00 Вроджені механіки: Буде і на нашій вулиці «Хончо»

15.00 Залізниця Аляски: Засідка

16.30 Мисливці за крихітними будинками: Художники у крихітному будинку

20.00, 02.00 Поліцейська каме-ра: Обов'язок служби

22.00 Швидкісні копії

23.00 Аляска: Останній рубіж

00.00, 05.00 Реставратори

01.00 Бунтівний гараж: Corvette

23'08 • СБ		5 КАНАЛ 06.15, 07.10, 00.00, 00.50 Д/ф «Мозок» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.50 Натхнення 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.20, 10.15, 18.20 Марафон «Незламна країна» 11.15, 11.35, 12.30 Машина часу 13.15, 14.05 Д/ф «Григір і Григорій Тютюнники» 15.30, 21.35 Невигадані історії 16.15, 17.10 Д/ф «Любомир. Бути людиною» 19.
---	--	---

Чому Спартаківську в Одесі перейменовували на Ганни Михайленко

Назва «Спартаківська» звучить героїчно — одразу уявляєш римського гладіатора, боротьбу за свободу. Але за цим гарним фасадом — не наша історія і не наші герої.

Усе це — уламки чужого міфу, який залишився нам у спадок із радянських часів.

У 2024 році вулицю перейменовували. І тепер вона носить ім'я людини, яка дійсно боролася, — не на сторінках комуністичних книжок, а в реальному житті. Її звали Ганна Михайленко. А її доля — це окремий фронт: табори, тортури, каральна психіатрія.

Хто такі «спартаківці»?

Ні, це не про спорт. «Спартаківці» — це німецькі революціонери початку ХХ століття, які після Першої світової намагалися влаштувати в Німеччині комуністичне повстання за зразком більшовицького. Їх очолювали Карл Лібкнехт і Роза Люксембург, засновники так званого «Союзу Спартака».

У 1919 році їхнє повстання зазнало поразки. Лідерів убили. А

радянська пропаганда зробила з них культ — героїв «боротьби за справедливість». Так з'явилися фільми, книжки, спортклуби, вулиці — все з назвою «Спартак». Одеса не стала винятком.

Але за цим героїзмом приховували зручну для СРСР ідеологію. Бо навіть сама Роза Люксембург критикувала більшовиків за диктатуру партії. І вулиця Спартаківська — це радше про імперську вигадку, ніж про свободу. Тож хіба не дивно, що така назва протрималась в Одесі до 2024 року?

Хто така Ганна Михайленко?

На відміну від вигаданих символів, Ганна Михайленко — реальна. Народилась у 1929 році на Львівщині, в родині селян. Вони мали землю, працювали — й саме тому стали «ворогами народу» після приходу радянської влади.

Її брат Йосип — заарештований. Інший — підірвав себе гранатою, аби не здатися НКВС. Сестра — 12 років таборів за участь в УПА. Десятеро родичів Ганни пройшли через репресії. Вона сама — ще з підліткового віку — ховалася від обшуків, сиділа у в'язниці, жила під наглядом.

У 1951 році її село примусово переселили. Так родина опинилась в Одеській області. Тут Ганна стала вчителькою, бібліотекаркою, вихователькою. І водночас — людиною, яка формувала українську свідомість у молоді.

Правозахисний рух і переслідування

Поворотний момент — знайомство з відомою правозахисницею Ніною Строкатою. Ганна починає підтримувати політв'язнів, передає посилки, розповсюджує заборонену інформацію. За нею стежить КДБ. Її квартиру обшукують. Фабрикують справи. Навіть звинувачують у «побитті дітей». Але їй вдається виправдати себе.

Вже у 1976 році Ганна ви-

Ганна Михайленко.

ходить на мовчазний пікет біля пам'ятника Пушкіну в Одесі. Її мовчання — це протест проти репресій. Вона стає членкинею Української Гельсінської групи. Пише тексти. Допомогає іншим.

Тюрма. Психлікарня. Спротив.

У 1980 році її заарештовують. Пропонують покаятися, але Ганна була горда і не погоджувалась. Її кидають у в'язницю. А потім — підключають каральну психіатрію.

Лікарі в Одесі підтверджують: здорова. Але в Харкові, під тиском КДБ, їй ставлять фальшивий діагноз — «шизофренія». Її відправляють до спецпсихлікарні в Казані, де вона проводить сім років. Без вироку. Без суду. Під дією препаратів, що знищували пам'ять, голос, здоров'я. Але навіть там Ганна не мовчить. Передає інформацію через сестру. Допомогає іншим в'язням.

Свобода, яка не зламала

Її ім'я з'являється у списках політичних в'язнів. На її захист

виступають 42 сенатори США. У 1987 році — звільнення. Одеські лікарі офіційно скасовують діагноз. В Америці підтверджують: абсолютно здорова.

Після повернення вона знову в строю. Коли в Одесі на початку 90-х намагалися відновити радянську владу — Ганна була серед тих, хто йде під облогу, витирає ноги об червоний прапор і роздає листівки. Вона бере участь у роботі «Просвіти», Комітету солдатських матерів, Гельсінської спілки. Отримує державні нагороди — зокрема орден «За мужність» та орден княгині Ольги. А у 2015 році Ганна Михайленко помирає у вільній Одесі.

Замість німецького символу, використаного радянською владою, — справжній символ української боротьби. Без прикрас та з усією тугою складного шляху. Дізнатися більше деталей та цікавих фактів про біографію Ганни Михайленко та про те, як «спартаківці» стали пропагандою у Радянському Союзі, можете на ютуб-каналі «Одеське життя».

Діана ФЕДОТОВА

Плакати із зображенням Карла Лібкнехта і Розі Люксембург.

РЕКЛАМА ТА ПРИВАТНІ ПОВІДОМЛЕННЯ

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО НАМІР ОТРИМАТИ ДОЗВІЛ НА ВИКИДИ

Товариство з обмеженою відповідальністю «ПІВДЕНЬ ВАЙНЕРІ», ЄДРПОУ 45750688, юридична адреса: 68232, Одеська область, Білгород-Дністровський район, с. Плахтіївка, вул. Сонячна, будинок 208; місце розташування об'єкта: 68251, Одеська область, Білгород-Дністровський район, с. Кулевча, вул. Свято-Миколаївська, 28, тел. +38067 513 5393, e-mail: info@yuggroup.com.ua — повідомляє про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Основна діяльність суб'єкта господарювання — виробництво виноградних вин. Виробнича потужність становить 105732,2 дал/рік. Підприємство не підлягає під дію положень Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

На території підприємства розташоване таке обладнання, яке є джерелом викидів забруднюючих речовин: резервуарне обладнання для бродіння і зберігання виноматеріалу. При експлуатації об'єкта, річні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря становлять — 0,3332 т/рік (без врахування вуглецю діоксид), у т.ч.: спирт етиловий — 0,3332 т/рік, вуглецю діоксид — 108,241 т/рік.

Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: обсяги видів забруднюючих речовин не перевищують затверджені гранично допустимі нормативи викидів, а викиди, які не підлягають регулюванню та за якими не здійснюється державний облік, не перевищують гігієнічних нормативів.

Зауваження та пропозиції щодо отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами необхідно надсилати протягом 30 календарних днів до Одеської обласної державної адміністрації, за адресою: пр. Шевченка, 4, м. Одеса, 65032, тел.: (048)718-93-26, e-mail: genotdel@od.gov.ua.

КУПЛЮ

Куплю швейну машинку Zinger. Тел. (098) 809-80-90.

РІЗНЕ

Вважати недійсними свідоцтво СК№23342980 та додаток до свідоцтва загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів, видані 19 червня 2003 р. на ім'я Кулеш Катерини Володимирівни.

Вважати недійсним диплом судноводіння на морських шляхах Е18029159, виданий 29.06.18 МКТФ національного університету «Одеська морська академія» на ім'я Матусара Олександра Юрійовича.

Вважати недійсним Посвідчення учасника бойових дій УБД АА 145762, видане (АТО) УПШ в/ч А1314 (АТО) 11.08.2015 р. на ім'я Зозулі Сергія Сергійовича.

РЕМОНТ

Ремонт холодильників. Тел.: (048) 706-91-62, (048) 764-79-92, (050) 392-36-09, (094) 932-11-62.

Ремонт холодильників. Гарантія. Тел. (067) 487-80-58.

Холодильщик Аркадій. Стаж - понад 40 років. Тел. (048) 787-91-84, Viber (094) 948-21-84.

Відповіді на сканворд із №31

Д	А	Г	Р	А	Ф	А	Д	А	М	О	Ч	А	П	Е	К	Г
Р	У	С	К	А	Ч	Л	О	Р	І	Ф	А	В	Н	І	А	О
Г	А	Б	Е	Л	Ь	О	К	Р	У	Г	Б	І	Ф	Ш	Т	Е
Р	Е	Й	Н	Р	Ц	Д	Т	Р	У	А	П	І	Л	О	Т	
Х	А	К	А	К	А	Р	І	Я	І	Ю	К	А	Т	А	Н	
Р	О	С	К	І	Л	Т	К	У	Р	У	Л	Т	А	Й	Р	
А	О	Д	Ж	О	З	Е	Ф	Р	В	С	Т	А	В	К	А	
М	О	Н	О	П	Л	А	Н	А	О	Р	А	Т	О	Р	А	
Ч	П	Т	А	Х	И	Б	І	Л	У	Г	А	П	Р	І	О	
К	У	П	І	В	Н	І	О	Д	А	Р	К	А	А	С	К	
Б	О	Т	С	В	А	Н	А	Г	І	Г	А	Н	Т	М	І	

АНЕКДОТ

— Тату, у мене колесо спустило...

— А чого ти мені дзвониш, донько, у тебе ж чоловік є, ось йому і дзвони!

— Та дзвонила, він не відповідає.

— Ну а запасного немає? — Дзвонила, він теж не відповідає.

Середа, 13.08

+27°C вдень, +21°C вночі;
ясно;
вітер Пд.С, 2 м/с;
тиск 762 мм рт.ст.

Четвер, 14.08

+28°C вдень, +22°C вночі;
ясно;
вітер Пд.С, 2 м/с;
тиск 762 мм рт.ст.

П'ятниця, 15.08

+27°C вдень, +23°C вночі;
ясно;
вітер Пн.С, 3 м/с;
тиск 760 мм рт.ст.

Субота, 16.08

+25°C вдень, +25°C вночі;
ясно;
вітер С, 3 м/с;
тиск 760 мм рт.ст.

Неділя, 17.08

+27°C вдень, +22°C вночі;
ясно;
вітер Пд.С, 3 м/с;
тиск 755 мм рт.ст.

Понеділок, 18.08

+28°C вдень, +23°C вночі;
ясно;
вітер Пд.С, 2 м/с;
тиск 754 мм рт.ст.

Вівторок, 19.08

+27°C вдень, +23°C вночі;
хмарно;
вітер Пн.С, 2 м/с;
тиск 754 мм рт.ст.

Ймовірність прогнозу — 80%

Ймовірність прогнозу — 70%

Ймовірність прогнозу — 60%

ПРОГНОЗ МАГНІТНИХ БУР

спокійно

15, 16, 17, 23, 24 серпня

помірно

13, 14, 21 серпня

шторм

18, 19, 20, 22 серпня

ФАЗИ МІСЯЦЯ

13 серпня

спадуючий місяць

16 серпня

повний місяць, третя чверть

23 серпня

молодик

